

**Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2018

Jana Zlámalová

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra rusistiky a lingvodidaktiky

**Zkratky a zkratková slova v ruštině
v porovnání s češtinou**
**Abbreviation and acronyms in Russian
in Comparison with Czech**

Jana Zlámalová

Vedoucí práce: PhDr. Lenka Rozboudová, Ph.D.
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Český jazyk se zaměřením na vzdělávání
– Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání

2018

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Zkratky a zkratková slova v ruštině v porovnání s češtinou potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 10. 4. 2018

Ráda bych poděkovala vedoucí mé práce PhDr. Lence Rozboudové, Ph.D. za konzultace, cenné rady, doporučení a vstřícnost, které mi při vypracování této bakalářské práce velmi pomohli.

2018

ANOTACE:

Bakalářská práce se zabývá zkratkami a zkratkovými slovy v současném ruském jazyce a jejich porovnáním s ekvivalenty v českém jazyce. V teoretické rovině se práce věnuje slovo tvorbě se zaměřením na abreviaci a klasifikaci zkratek a zkratkových slov, jakož i způsoby jejich vzniku. V praktické části je pak zpracován slovníček zkratek a zkratkových slov, které budou vyexcerpovány z ruských aktuálních textů a následně jsou tyto jednotky porovnány s českým jazykem.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Složené zkratky, částečné zkratky, zkratková slova, abreviace, lexikologie

ANNOTATION:

The Bachelor thesis deals with abbreviations and acronyms in contemporary Russian language compared to their Czech equivalents. At the theoretical level, thesis deals with word formation, focusing on abbreviation and classification of abbreviations and acronyms and their information. In the practical part are located the dictionary of abbreviations and the dictionary of acronyms, which are made from the selected words from current Russian texts. These units are subsequently compared with Czech language.

KEYWORDS:

Composed shortcuts, partial shortcuts, acronyms, abbreviation, lexikology

Obsah

Úvod.....	7
1 Slovní zásoba a způsoby jejího obohacování	9
1.1 Morfologické způsoby tvoření slov	9
1.1.1 Odvozování (derivace)	9
1.1.2 Skládání (kompozice).....	11
1.1.3 Přechod slova k jinému slovnímu druhu	12
1.2 Sémantický způsob tvoření slov	13
1.3 Přejímání slov	14
1.4 Syntaktické tvoření slov.....	15
1.5 Zkracování (abreviace)	15
2 Zkracování slov a zkratky	16
2.1 Zkratky.....	17
2.2 Klasifikace zkratk	18
2.2.1 Rozdíly mezi zkratkami.....	22
2.2.2 Význam zkratk v jazyce	24
2.3 Zkratková slova.....	24
2.3.1 Derivačně zkratková slova	28
2.4 Zkrácená slova	29
2.4.1 Derivačně zkrácená slova.....	30
2.5 Zkráceniny	30
2.6 Značky	31
3 Praktická část	33
3.1 Excerpované zkratky ze dne 10. 1. 2006	33
3.1.1 Iniciálové zkratky.....	33
3.1.2 Zkratky smíšeného typu	44
3.1.3 Zkratková slova smíšeného typu	44

3.1.4 Částečně zkratková slova	45
3.2 Excerpované tabulky ze dne 10. 1. 2018	51
3.2.1 Iniciálové zkratky	51
3.2.2 Zkratky smíšeného typu	65
3.2.3 Zkratková slova	65
3.2.4 Zkráceniny	68
3.3 Shrnutí výsledků praktické části	70
Závěr	72
Resumé.....	74
Резюме.....	76
Seznam použité literatury	78

Úvod

V současném jazyce je zcela zřejmá úsporná tendence, díky které se zkratky a zkratková slova stala hojně používaným jazykovým prostředkem. Zkratky jsou totiž výsledkem slovotvorného procesu tzv. abreviace neboli zkracování a slouží ke zjednodušení jednotlivých slov a víceslovných pojmenování. Zejména tomu tak je v ruském jazyce, kdy tento způsob tvoření slov se užívá častěji, než je tomu v jazyce českém. Velký nárůst zkratk a zkratkových slov v současném jazyce není náhodný jev, je to důsledek progresu zejména ve vědecké a technické oblasti, které nám přináší stále více nových vynálezů, jež je potřeba pojmenovat. Zároveň je to také výsledek snahy o úsporu času, o který se lidé v dnešní uspěchané době snaží.

Tato práce se zabývá zkracováním slov z hlediska lexikologie a nahlíží na abreviaci jako na způsob vytváření pojmenování. Práce je psána česky a je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Je dělena do několika číslovaných kapitol a podkapitol. V první kapitole se zabýváme slovotvorbou, rozpracováváme zde jednotlivé způsoby tvoření pojmenování a následně se podrobněji věnujeme způsobům zkracování slov. V závěru každé podkapitoly uvádíme krátké shrnutí, které jasně ukazuje rozdíly mezi českým a ruským jazykem. V naší práci definujeme zkratku a uvádíme její klasifikaci. Poukazujeme na rozdílnost klasifikace u jednotlivých lingvistů, porovnáváme klasifikaci českou a ruskou. Dále se věnujeme vzniku a významu zkratk v jazyce.

První kapitola je věnována způsobům obohacování slovní zásoby, kde rozpracováváme jednotlivé způsoby, pro přehlednost a snazší pochopení uvádíme příklady v ruském a českém jazyce. Ve druhé kapitole se následně věnujeme jednotlivým způsobům abreviace a porovnáváme klasifikace různých českých i ruských lingvistů. Praktická část je zaměřena na porovnání konkrétních typů zkratk v ruském a českém jazyce. Vycházíme zde z online zdroje lenta.ru. K porovnání jsme zvolili články ze dne 10. 1. 2006 a 10. 1. 2018. Všechny excerpcované zkratky tedy vychází z článků napsaných v těchto dvou dnech.

Hlavním cílem práce je porovnání klasifikací zkratk a zkratkových slov v ruském a českém jazyce z pohledu vybraných lingvistů a způsoby užití těchto zkratk. Dílčí cíle představuje zjištění počtu odpovídajících českých ekvivalentů k příslušným ruským zkratkám a zároveň určení frekvence užívání jednotlivých typů zkratk. Po prostudování výchozí literatury se dá předpokládat, že v ruském jazyce

se potkáme s vícero zkratkami než v jazyce českém. Na základě analýzy předpokládáme, že dojdeme k závěrům, ze kterých bude zřejmé, jaký typ zkratek se užívá nejčastěji a zda můžeme pozorovat změny ve frekvenci užívání zkratek v roce 2006 a v roce 2018. Vyhodnocené výsledky nebudeme moci zobecnit, neboť se jedná o analýzu poměrně úzkého výběru zdrojů.

1 Slovní zásoba a způsoby jejího obohacování

„Slovní zásoba jazyka je soubor všech lexikálních jednotek (slov i sousloví) daného jazyka označujících jednotlivé pojmy (věci, jevy procesy atd.) objektivního světa“ (Man, 1976, s. 128) Slovní zásobou jazyka se zabývá jazykovědná disciplína lexikologie. Man (1976, s. 1) ve své publikaci *Základy lexikologie ruského jazyka* rozlišuje tři základní aspekty tvořící lexikologii a to:

- onomaziologii, což je nauka o pojmenování,
- sémaziologii, tj. nauku o slově a jeho významech,
- nauku o uspořádání a organizaci slovní zásoby.

Se slovní zásobou úzce souvisí pojem slovotvorba. Slovotvorba je nauka o tvoření slov a zároveň také jeden ze způsobů obohacování slovní zásoby. Nově utvořená slova dělíme na slova motivovaná a nemotivovaná. Motivovaná slova jsou taková, u kterých můžeme zjistit, ze kterých slov vznikla. Např.: slovo *lenost* vzniklo od slova *líný*. Nemotivovaná slova neboli slova prvotní jsou taková, u kterých nemůžeme zjistit, jak vznikla. Např.: *chléb*, *ruka*, *židle* atd. Naukou o tvoření slov, která se zabývá způsoby tvoření slov motivovaných je derivatologie. Mimo to se derivatologie také zabývá stavbou slov motivovaných a jejich vztahy k jiným slovům.

1.1 Morfologické způsoby tvoření slov

Man (1976, s. 23) považuje tvoření slov (морфологическое словообразование) za nejčastější způsob vzniku nových pojmenování ve slovanských jazycích. V užším smyslu uvádí několik slovotvorných postupů, a to odvozování slov, skládání slov a přechod slova k jinému slovnímu druhu, který považuje za častější v ruském jazyce než v jazyce českém. Zemskaja (2013) uvádí mírně odlišnou klasifikaci, řadí skládání do kategorie lexikálně-syntaktického způsobu tvoření pojmenování. Jako zvláštní způsob tvoření uvádí Man zkracování slov.

1.1.1 Odvozování (derivace)

Jedná se o takový způsob utváření pojmenování, kdy se ke slovotvornému základu přidají předpony a přípony nebo popřípadě jen koncovka. V českém jazyce

se jedná o nejčastější způsob tvoření slov. Na základě skupin přípon vznikají různé pojmenovávací kategorie. Jako příklady můžeme uvést:

- konatel děje (-ník, -ák, -ista, -ec, -ář): *klavírista, útočník, lhář*,
- činitel děje (-tel, ec-, -ce, -ič): *učitel, znalec, prodejce*,
- člen společenství (-an, -ák, -ec): *Angličan, Pražák*,
- jména mláďat (-e, -ě): *kotě, house*,
- jména zdrobnělá (-ík, -íček, -íčko): *psíček, peříčko*,
- jména hromadná (-stvo, -ctvo, -oví, -í, -ina): *ptactvo, lidstvo, trní*.

Dalším derivačním způsobem tvoření je tzv. prefixace. Tímto způsobem se tvoří převážně slovesa, ale také i substantiva a adjektiva. U sloves dochází přidáním předpony ke změně vidu (*dělat – udělat*), prefixace u adjektiv modifikuje míru vlastností (*důležitý – nedůležitý, nejdůležitější*) a v případě prefixace substantiv dochází k nabytí dalších významů, například:

- hierarchický stupeň (nad-, pod-): *nadporučík, podporučík*,
- zastupující funkce (vice-, místo-, kontr-): *vicepremiér, místostarosta*,
- společné sdílení (spolu-): *spolubydlicí*,
- protiklad (proti-, anti-, kontra-): *protihráč*.

Kombinaci těchto dvou způsobů nazýváme prefixálně-sufixální postup (*pa-hor-ek*).

V neposlední řadě musíme zmínit tvoření pomocí koncovky neboli konverzi (*chválit – chvál-a, kámen – kamen-i*).

Ruština tento způsob tvoření slov nazývá аффиксация a rozlišuje 4 způsoby:

- префиксация (*проиграть*),
- суффиксация (*читатель*),
- префиксально-суффиксальный способ (*безрукий*),
- безафиксный (*взрыв*).

Man (1976, s. 26-43) pak uvádí jednotlivé slovotvorné kategorie s příslušnými příponami, jelikož právě odvozování pomocí přípon považuje za nejčastější slovotvorný postup. Uvedeme několik příkladů:

- названия лиц (-тель, -ик, -ник, -щик, -чик, -ец): *смотритель, проводник, переводчик*,
- названия жителей (-ец, -анин, -ич): *англичанин, итальянец, москвич*,

- имена собирательные (-ство/-ество): *юношество, студенчество*,
- имена уменьшительные (-ик, -чик, -ка, -очка): *колокольчик, головка, кофточка*.

Na základě těchto ukázek můžeme říct, že v případě derivace oba jazyky postupují stejně, a to tak, že k základu slova se přidají přípony nebo předpony. V obou jazycích existují skupiny předpon či přípon typické pro tvoření určité skupiny pojmenování viz výše. Jak v českém, tak i v ruském jazyce jde o jeden z nejrozšířenějších způsobů tvoření nových slov.

1.1.2 Skládání (kompozice)

Slova utvořená pomocí skládání jsou složena ze dvou a více slov či slovotvorných základů a nazývají se složeniny. Pomocí kompozice se nejčastěji tvoří podstatná a přídavná jména. V českém jazyce tento způsob tvoření slov je méně častý a využívá se spíše při tvoření odborné terminologie.

Složená slova můžeme rozdělit na:

A. Složeniny vlastní (собственно-сложные слова)

Jsou takové, které nemůžeme rozložit na volné spojení slov (*starověk, zeměpis, мореплаватель, сухофрукты*).

U složenin vlastních v ruštině dále rozlišujeme 2 typy, a to:

- сложные слова сочинительного типа (*чешско-русский, глухонемой*) – zde jsou oba slovní základy rovnoprávné,
- сложные слова подчинительного типа (*сухофрукты, бледно-жёлтый*) – jeden člen je definován členem druhým.

V českém jazyce (dle Bozděchové, 1997, s. 21) dělíme vlastní složeniny podle slovotvorných postupů na čistou kompozici, ke které dále patří složeniny podřad'ovací (*dvousetletý*) a přiřad'ovací (*videopůjčovna*), a komplexní postupy (*dřevorubec*). Stejně jako v ruštině, mají přiřad'ovací složeniny dvě onomaziologické báze a nejčastěji se tímto způsobem tvoří adjektiva. Co se týká složenin tvořených komplexními postupy, na rozdíl od těch, které jsou tvořeny čistou kompozicí, zde velmi často dochází k významovým posunům.

B. Složeniny nevlastní (несобственно-сложные слова)

Jsou takové, které lze rozložit na samostatná slova. (*zeměkoule, spolupracovat, сумасшедший, полупрозрачный*)

Dle Bozděchové (1997, str. 21) se na rozdíl od vlastních složenin nejedná o aktivní slovoslovný proces, ale o univerbizaci spojení slov.

C. Složeniny hybridní

Jsou taková slova složená, kdy jedna její část je cizího původu. (*ultratenký, biopotravina, ультратонкий, видеозапись*)

1.1.3 Přejít slova k jinému slovnímu druhu

Jak tvrdí Man (1976), tento způsob tvoření slov je mnohem častější v ruštině než v češtině. Jde o způsob vytváření pojmenování, kdy dochází ke změně sémantiky slova, ale tvaroslovná charakteristika se nemění. Zde sledujeme 3 projevy:

A. substantivizace adjektiv (субстантивация имен прилагательных)

V ruštině tak vznikají například:

- názvy místností dle osob, pro které jsou určeny (названия помещений по лицу, для которого оно предназначено): *учительская*,
- názvy hotovostních plateb (названия денежных выплат): *командировочные*,
- názvy jídel (названия блюд): *мороженое*,
- názvy osob (названия лиц): *рабочий*.

Příklady v češtině: *bytná, hajný, výkupné, kapesné, cestující, nemocný*.

B. adjektivizace přídavných jmen slovesných (адъективация отглагольных прилагательных)

Je to proces, kdy se z přídavného jména slovesného ztrátou dějovosti, příznaků času, vidu a rodu stane přídavné jméno.

Například: *мясо, печенное в духовке – печёное мясо*

V češtině: *balící papír – muž balící dárek*

C. adverbializace (адвербиализация)

„Adverbializace patří v současné době spolu s (konverzním) odvozováním příslovčí z adjektiv k nejproduktivnějším způsobům vzniku adverbii vůbec. Rozumíme jí postupný proces, jehož výsledkem je ustrnutí některých tvarů ohebných slovních druhů a jejich přehodnocení v slovní druh neohebný, a to příslovce. Adverbializaci podléhají především prosté nebo předložkové pády substantiv a adjektiv, dále zájmen a číslovky, omezeně i některé tvary sloves, zvláště přechodníky.“

(Knappová, 1973, online)

Například: *ночью, летом, слева, молча*

V češtině: *krokem, ráno, dohromady*

Dle Mana tento jev v ruštině pojímá větší množství slovních druhů, než je tomu v češtině, avšak dle výše uvedených příkladů s tím nemůžeme souhlasit. Vyhodnocujeme tedy tento způsob tvoření slov v obou jazycích za téměř totožný.

1.2 Sémantický způsob tvoření slov

Tento způsob, jak mimo jiné potvrzuje i Man (1976, s. 74), je specifický tím, že se nejedná přímo o způsob tvoření nového pojmenování, nýbrž o obohacování již existujícího slova o nový význam. Mluvíme tak o mnohoznačnosti neboli polysémii.

Sémantické tvoření neboli přenášení pojmenování z jedné skutečnosti na druhou má 3 různé typy:

- metafora (přenos pojmenování na základě vnější podobnosti),
Např.: *lidské oko – oko na puňčoše, ручей бежит*
- metonymie (přenos pojmenování na základě logické souvislosti),
Např.: *číst Kunderu, читать Набокова*
- synekdocha (přenos pojmenování na základě záměny části a celku).
Např.: *bavlna, В семье пять ртов.*

(Mitter, s. 4)

Zemskaja (2013, s. 176) tento způsob řadí do lexikálně-sémantické kategorie. „Образование нового слова в результате изменения значения уже существующего слова. Например: кулак и кулак (богатый крестьянин).“ (Земская, 2013, s. 176)

Man do této kategorie řadí rozpad slov na homonyma a upozorňuje na neaktuálnost tohoto procesu, jelikož je pouze výsledkem sémantického vývoje mnohoznačného slova. Například: *zámek (na dveřích) x zámek (budova), лавка (lavice) x лавка (obchod)*.

S homonymií se setkáváme i u zkratk. (*ком* = *комиссар, командир, комиссия*)

Dle výše uvedeného lze tvrdit, že sémantické způsoby přejímání v ruském a v českém jazyce se od sebe neliší.

1.3 Přejímání slov

Man (1976, s. 171) považuje za nejpočetnější vrstvu přejatých slov v ruštině slova přejatá ze staroslověnštiny, nyní můžeme tvrdit, že mnoho cizích slov je přejato ze západoevropských jazyků. Man zde tvrdí, že jejich počet je mnohem větší než v češtině. Nejdříve se přejímalo z řečtiny a latiny, později z francouzštiny a němčiny a postupem času se více přejímá z angličtiny. Ale přejímalo se i ze slovanských jazyků, jako například ukrajinštiny a polštiny.

„Vliv češtiny na ruštinu se projevuje již ve 14.-16. stol., od té doby zůstala v ruštině některá slova: *духовенство, обыватель, право*. Ruština má z češtiny také termíny karetních her: *жлуди - žaludy, бубны - bubny, черви - červené/srdce*. Českého původu jsou také slova: *полька, робот, беженец, колготки*. “ (Man, 1976, s. 177)

„Резко увеличился поток заимствований из английского языка. Влияние Америки очевидно, и не только на русский язык. Наибольшее число заимствований приходится на новые области, где еще не сложилась система русских терминов или названий. Так происходит, например, в современной экономике или вычислительной технике. В ситуации отсутствия слова для нового понятия это слово может просто заимствоваться.“

(Ахмадуллина, 2006, online)

Současné tendence přejímání slov jsou v ruském a českém jazyce podobné. Oba jsou to jazyky slovanské, a tak se setkáváme se spoustou slov stejného původu. Jistý je i vzájemný vliv těchto dvou jazyků. V dnešní době oba jazyky nejvíce přejímají z angličtiny, a především se jedná o přejímání terminologie.

1.4 Syntaktické tvoření slov

Sem patří tvoření víceslovných (komplexních) pojmenování, jejichž hlavními představiteli jsou dle Mana (1976, s. 76) pojmenování sdružená.

Man (1976, s. 76) je dělí z hlediska struktury na jmenná (*адамово яблоко, кирпичный завод*) a slovesná (*играть вничью*), dále pak na jednoduchá neboli dvouslovná (*электрический ток*) a složená, tedy víceslovná (*ток короткого замыкания*).

Příklady víceslovných pojmenování v češtině: *bod mrazu, Roentgenovy paprsky, dávat pozor*.

1.5 Zkracování (abreviace)

Zkracováním slov vznikají zkratky, zkratková slova a značky. Tato pojmenování vznikají zkracováním základových slov nebo ze zkrácených částí základových slov. Man (1976, s. 69) popisuje zkracování slov jako okrajový způsob tvoření nových pojmenování. Jako výsledek procesu uvádí tzv. jazykové zkratky, které jsou charakteristické pro psaný jazyk, a to častěji v ruském jazyce než v jazyce českém.

V dnešní době již nemůžeme považovat abreviaci za okrajový způsob, tendence úspornosti řeči posunula tento způsob tvoření slov na jeden z nejčastějších, přičemž se zkratky začaly objevovat nejen v psaném projevu, ale i v mluvené řeči.

„До сих пор дискутируется вопрос о том, насколько равномерно считать аббревиацию одним из способов словообразования. Большинство авторов склонно признавать аббревиацию одним из способов словообразования. Марчанд называет слова образованные с помощью аббревиации искусственными словами. Наоборот, следует подчеркнуть, что словообразование в большей мере, чем другие подсистемы языка, отражает изменения, происходящие в окружающей нас действительности.“

(Борисов, 1972, s. 152-153)

2 Zkracování slov a zkratky

„V českých mluvnicích se tvoření zkratk a zkratkových slov považuje za samostatný slovotvorný způsob vedle derivace a kompozice. V ruských mluvnicích ve speciálních pracích o abreviaci se však většinou probírají zkratky v rámci kompozice, považují se za zvláštní druh kompozit.“ (Hrbáček, 1979, s. 90)

Kolár (1969, s. 117-144) poukázal na to, že abreviaci nelze zcela jednoznačně odlišit od kompozice, důvodem je to, že existuje spousta slov, které lze vykládat různými způsoby. Např.: *спортивная площадка*-toto slovo lze považovat za složené, pokud jej odvodíme od slovního spojení *площадка для спорта*, ale také jej můžeme považovat za slovo zkrácené, odvodíme-li jej ze spojení *спортивная площадка*. Dalším příkladem může být *бортмеханик*.

Hrbáček (1979, s. 84-85) podotýká, že z hlediska slovotvorby existují 3 nejpoužívanější druhy abreviačních útvarů, a to iniciálové zkratky (*NATO*), zkratková slova (*radar*) a zkrácená slova (*odd.*). Tyto útvary přiřazujeme zkratkám graficko-fonickým. Všechny tyto útvary mají jinou povahu. Iniciálové zkratky nejsou samostatným lexikálními jednotkami, protože jsou tvořeny mechanicky. Pokud se jedná o zkrácená slova, v českém jazyce se jedná o výsledek úpravy psaného projevu. Zkratková slova pak mají v českém jazyce povahu podstatných jmen. Na rozdíl od iniciálových zkratk tak zkratková a zkrácená slova jsou lexikálními jednotkami.

„Аббревиатуры неоднородны по своему составу. К их числу мы относим:

- 1) различные по внутренней структуре сложносокращённые слова,
- 2) усечённые слова типа *спец, зав*,
- 3) слова, которые мы условно называем частичносокращёнными.

Специфической особенностью каждого из указанных трех типов аббревиатур является наличие фрагментов. Фрагментом мы называем часть слова не являющуюся морфемом или слогом (*например, чп – чрезвычайное происшествие*).“ (Шеляховская 1964, s. 105)

„Abreviace je nejvíce subjektivní a nejvíce umělý slovotvorný způsob mezi ostatními způsoby slovotvorby. S tím je spojeno mnoho chyb, kterých se dopouštíme při jejich vytváření.“ (Aleksejev, 1970, s. 72)

„Na rozdíl od češtiny je o rozvoji abreviace v ruštině dosti obsáhlá literatura. Zevrubné srovnání ruských a českých zkratk je ztěžováno tím, že na rozdíl

od ruštiny neexistuje pro české zkratky žádný rozsáhlejší slovník. I tak lze konstatovat, že počet i frekvence zkratk v ruštině je vyšší než v češtině.“ (Hrbáček, 1979, s. 29)

Hrbáček (1979, s. 86) upozorňuje na tendenci vytvářet abreviaturní lexikální jednotky smíšenými způsoby, tedy kombinací zkracování a derivace nebo kombinací zkracování, skládání a derivace. Na základě toho rozlišuje:

- vlastní abreviaci,
- kompozitní abreviaci,
- abreviaci (kompozitní nebo vlastní) + derivaci.

„Výsledkem uvedených způsobů tvoření slov abreviací jsou jednotlivé druhy lexikálních abreviatur:

- vlastní abreviací vznikají zkrácená slova: *limo, basket, Běta, trafo/ колхоз*,
- kompozitní abreviací vznikají zkratková slova: *karma, alobal/ снеодежда*,
- kompozitní abreviací + derivací vznikají derivačně zkratková slova: *Lachema, Severochema*,
- vlastní abreviací + derivací vznikají derivačně zkrácená slova: *profka, asák, Tonda, Kuba...*“.

2.1 Zkratky

Zkratky se začaly rychle rozšiřovat a vyvíjet ve 20. století, dokazuje to i věta z knihy Borisova *Abbreviacija i akronimija*: „Аббревиация в XX веке стала массовым явлением в языке.“ (1972, s. 6), což ale neznamená, že zkratky nebyly do této doby známy, právě naopak, byly používány od pradávna. Jak zmínil Borisov (1972), důvodem bylo obtížné a časově náročné psaní na pergamen apod. R. Jakobson je první, kdo o nich psal, a to konkrétně o zkratkách ruských. První samostatné pojednání o problematice zkratk v češtině sepsal Fr. Oberpfalcer.

Definice zkratky dle Borisova: (1972, s. 100) „Zkratka je jednotka mluveného nebo psaného jazyka utvořená z jednotlivých (ne všech) prvků zvukové nebo grafické podoby nějaké plné formy (slova nebo slovního spojení), s níž je daná zkratka v jistém lexikálně sémantickém vztahu. K tvoření zkratky je možno použít jednotlivých hlásek, skupin hlásek i úplných komponentů v různých kombinacích. Zákonitosti tvoření zkratk jsou pevně dány systémem konkrétního jazyka, ale

základní z těchto zákonitostí jsou určovány rozvojem jazyka jako společenského jevu. Nejdůležitějším formálním příznakem zkratk je jejich foneticky či graficky motivované spojení s nezkrácenou formou, která slouží jako objektivní kritérium identifikace zkratk.“

Zcela jiný pohled na zkratky má M.D. Stěpanová, jejíž stanovisko podrobně popisuje ve své práci E.P. Vološin. Jedná se o to, že Stěpanová vnímá zkratky jako zvláštní typ slov tvořených jedním morfémem. Vološin to rozvíjí tím, že zkratky sebou představují jednoduchá slova tvořená jedním morfémem, která neumožňují rozklad své morfologické struktury bez zapojení dalších extralingvistických údajů. (Vološin, 1966, s. 133)

2.2 Klasifikace zkratk

„Существует два вида сокращений: сокращения графические, применяемые только на письме, и сокращённые слова, употребляющиеся и в устной и в письменной речи.“ (Алтайская, 1955, s. 133)

Borisov (1972, s. 110-112) uvádí základní obecnou typologickou klasifikaci zkratk a dělí je na zkratky grafické a lexikální.

A. Zkratky grafické

Grafickými zkratkami rozumíme takové zkratky, které se užívají pouze v psaném projevu. Takové zkratky nemají svou zvukovou podobu a v mluveném projevu se realizují jako odpovídající nezkrácená forma. Jako příklad Borisov uvádí км – километр. Grafické zkratky se skládají z počátečního písmene zkráceného slova nebo slovního spojení. Následující písmena mohou být použita v různých kombinacích. U grafických zkratk se velmi často používají tečky, spojovníky, lomítka, kurzíva a jiné grafické prostředky. Existuje dokonce klasifikace grafických zkratk v ruském jazyce vzhledem k její formě:

- точечные сокращения: в. = век, (ponecháno pouze počáteční písmeno slova, za kterým se píše tečka)
- дефисные сокращения: ф-ка = фабрика, (ponecháno počáteční písmeno a koncovka slova, místo vynechané středové části se píše pomlčka)

- косолинейные сокращения: *n/n = no по порядку*, (tento typ se používá u slovních spojení nebo složených slov a to tak, že jsou ponechána počáteční písmena obou základů a jsou oddělena lomítkem)
- курсивные сокращения: *г = грамм*, (зkratky označené kurzívou)
- нулевые: *г – грамм*, (tyto zkratky se graficky neodlišují od nezkratkových slov)
- комбинированные: *ж.-д. = железнодорожный*. (užití několika předchozích metod najednou)

„Графическое сокращение становится фактом языка лишь тогда, когда оно начинает оказывать влияние на устную речь, когда оно начинает произноситься по сопоставляющим его элементам, рождая в языке новое слово (Баранников, 1919, s. 78). Так например, первоначально лишь графическое сокращение *ВУЗ*, войдя в таком звучании в устную речь, стало новым словом, грамматически оформившись как существительное 2-го склонения, и даже образовало ряд производных слов – вузовец, вузовский. “

(Алтайская, 1955, s. 137)

Dále Borisov (1972, s. 112) dělí grafické zkratky na okazionální neboli textové a standardní neboli všeobecné. Jako typický příklad textových zkratk uvádí zkratky v člancích encyklopedií. Takové zkratky nenesou žádný význam mimo text.

B. Zkratky lexikální

Borisov (1972, s. 119) považuje za vhodné určovat lexikální zkratky jako jednotky jazyka, a to z toho důvodu, že jsou nositeli těchto dvou příznaků:

1. mají vlastní zvukovou stránku a jsou nositeli významu,
2. vystupují jako něco, co již v daném jazyce existuje a je řečí pouze reprodukováno.

Takové zkratky mají velmi specifickou strukturu díky své variabilitě a schopnosti se navzájem ovlivňovat s jinými způsoby slovtvorby a jinými abreviacemi. Při klasifikaci těchto zkratk je také důležité brát v potaz, že jsou nezbytnou součástí lexikálně-sémantického systému daného jazyka, což znamená, že pro každý jiný jazyk existují různé specifické typy zkratk.

Man (1976, s. 70) uvádí, že z hlediska struktury rozdělujeme jazykové zkratky na:

- **iniciálové**

Iniciálové zkratky jsou takové zkratky, kdy se spojují počáteční hlásky nebo písmena slov výchozího pojmenování. Jako příklad Man uvádí: *вуз – высшее учебное заведение*

Hrbáček (1979, s. 55) uvádí, že z praktického hlediska se při tvoření iniciálových zkratk nejčastěji využívá tři až čtyř iniciál. Zvuková realizace těchto zkratk vypadá tak, že se tyto zkratky nemění na slabičné útvary slovní, ale zvukové. Zvuková realizace těchto původně pouze graficky užívaných zkratk se nazývá lexikalizace. Jako příklad Hrbáček uvádí: *OSN – Organizace spojených národů*

- **skupinové**

Skupinové zkratky vznikají spojením částí slov výchozího pojmenování.

- **smíšené**

O smíšených zkratkách mluvíme v případě, kdy při spojování se kombinují dva předchozí typy. Zde Man považuje za typický příklad: *гороно – городской отдел народного образования*.

Naproti tomu Borisov (1972, s. 121) mluví o zkratkách morfologických, které dále dělí na:

- **zkráceniny (усечения)**

U zkrácenin můžeme rozlišit několik typů jejich tvoření. Jedná se buď o zkrácení koncové části slova, zkrácení počáteční části slova nebo zkrácení obou částí daného slova. Za pomoci zkracování taktéž můžeme vytvořit zkráceniny vlastních jmen.

- **iniciálové zkratky (инициальные сокращения)**

„Инициальные аббревиатуры классифицируются по способу их произнесения, то есть, другими словами, по их фонетической структуре. При этом обычно выделяется три типа инициальных аббревиатур: буквенные, звуковые и буквенно-звуковые.“ (Борисов, 1972, s. 125)

* Grafické zkratky (буквенные аббревиатуры) se vyslovují jako spojení abecedních názvů písmen. Hrbáček (1979, s. 19) jako příklady uvádí: *sl. – слово, s./str. – страна*

* Fonické zkratky (звуковые аббревиатуры) se vyslovují jako slovo.

* Graficko-fonické zkratky (буквенно-звуковые аббревиатуры) jsou kombinací dvou předchozích typů a jako příklad Hrbáček uvádí: *Čedok*

- **zkratky smíšené**

Klasifikace zkratk dle Šeljachovské:

1. složené zkratky (сложносокращённые слова)

a) iniciálové

(*ÚJČ AV ČR = Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky*)

b) slabičné

(*ГОЭЛРО = Государственная комиссия по электрификации России*)

c) smíšené

(*Rh-faktor*)

2. zkrácená slova (усечённые слова)

(*příz. = přízemí, dv. = dveře*)

3. částečné zkratky (частичносокращённые слова)

(*Мосгорком – московский городской комитет*)

Hrbáček (1979, s. 54) v knize *Jazykové zkratky v češtině* načrtl vlastní klasifikaci zkratk založenou na komplexním strukturně-funkčním hledisku.

A. grafické

- ustálené (interindividuální, standardní, normované)

Např.: prof., č.

- neustálené (individuální, nestandardní, nenormované)

B. graficko-fonické

- nelexikální (*OSN, NATO*)
- lexikální (*alobal, limo*)
- přechodné (*AMU, MUDr.*)

Dále třídí ustálené grafické zkratky na:

A) iniciálové grafické zkratky

a) jednoduché (*sl. – slečna*)

b) složené (*př.n.l. – před našim letopočtem*)

- B) rámcové grafické zkratky
(*pí – paní, dr. – doktor*)
- C) lineární grafické zkratky
 - a) jednoduché (*doc., prof.*)
 - b) složené (*římkat*)
- D) skeletové grafické zkratky
(*mjr. – major*)
- E) kombinované grafické zkratky
 - a) mezi sebou (*ppor. – podporučík*)
 - b) s celými slovy (*např., apod.*)
 - c) obojím způsobem současně (*atpod.*)

Zkratky graficko-fonické dělí na:

- A) nelexikální a) iniciálové zkratky (*OSN*)
- B) přechodné b) iniciálová zkratková slova (*ÚRO*)
- C) lexikální c) zkratková slova (*al+obal*)
- d) zkrácená slova (*limo*)
- e) derivačně zkratková slova (*La+chem-a*)
- f) derivačně zkrácená slova (*prof-ka*)

Z hlediska fungování jazykových zkratk v projevu rozlišuje Man zkratky vlastní, zkratková slova, zkráceniny a značky.

2.2.1 Rozdíly mezi zkratkami

A. Rozdíly mezi zkratkami domácími a cizími

V tomto případě budeme mluvit o tzv. iniciálových zkratkách, přičemž cizí zkratky se svou grafickou strukturou moc neodlišují od zkratk domácích. Hrbáček (1979, s. 58) jako příklad uvádí *OPS = okresní pedagogický sbor* a *ОПЦ = обучающие правила сигнализации*. Jak tedy můžeme vidět, stejně znějící zkratky, které mají stejnou formu, se však svým významem v jednotlivých jazycích liší.

Pokud se podíváme na rozdíl mezi domácími a cizími zkratkovými slovy, zjistíme, že taková česká slova velmi často užívají cizích prvků. Hrbáček (1979, s. 59) zde uvádí prefixy a postfixy: *-ex, inter-, uni-*, aj. Např.: *IMEX*

= *im(port)* + *ex(port)*. Stejně tak můžeme uvést obdobné příklady v ruském jazyce: *импорт, унификация*

Dále sem patří přejímání jinojazyčných vlastních jmen jako: *NATO, NASA, atd.*

Hrbáček (1979, s. 60) tvrdí, že v procesu vymezování zkratk domácích proti cizím se musí vycházet nikoliv z jazykového materiálu, ale z původu zkratk. Za české zkratky pak považuje takové, které vznikly v domácím prostředí. Řadí mezi ně zkratky pro názvy domácí (*Čedok*) a přeložené neboli kalkové zkratky pro cizí názvy (*OSN*). Dále je potřeba rozlišovat zkratky cizí a cizojazyčné. K cizojazyčným zkratkám patří například *Dermacol* = *derma*+*color* a jsou to zkratky vzniklé v českém prostředí za účelem pojmenování českých institucí, výrobků apod. Cizí zkratky jsou takové, které jsou vázané na cizí prostředí a příslušný jazyk. Např. rus. - *MXAT*, amer.- *FBI*. Pokud jde o užívání cizích souslovných názvů v českém jazyce, zda zkratka bude ponechána v původní podobě či bude přeložena do češtiny, ve většině případů zřejmě záleží na tom, jak často se tato pojmenování v češtině používají. V práci *Jazykové zkratky v češtině* Hrbáček uvádí 2 různé příklady: *MGU* (*Moskevská státní univerzita*) – zde se nepoužívá zkratka *MSU*, naopak *DDR* (*Německá demokratická republika*) se používá v češtině jako *NDR*. Existují ale i pevně ustálené zkratky, jako: *USA, NATO*.

V neposlední řadě je nutné zmínit zkratky internacionální, takové zkratky jsou vytvořené uměle a nevztahují se k žádnému jazyku. Příkladem takových zkratk je: *ZOO, motel, Interpol*. Mnoho internacionálních zkratk, jak tvrdí Hrbáček, má povahu odborných značek, které především najdeme v technických, přírodovědných a matematicko-fyzikálních oborech. Jako příklad takových grafických zkratk Hrbáček uvádí: *cal* = *kalorie, sin, cos*. Dále zmiňuje zkratky graficko-fonické jako: *H₂O, NaCl*.

„Internacionálním územ se k nám rozšířila i některá zkratková (zkrácená) slova cizího původu, ale jejich zkratkový původ je zastřen (*smog, metro, radar*), pokud vedle nich neexistuje a nebylo převzato i plné pojmenování (*pneu – pneumatika, Expo – expozice...*). Mezi „české zkratky“ můžeme tedy počítat zkratky domácí, české i nečeské (z cizojazyčných prvků) a zkratky internacionální, které patří všem jazykům, tedy i češtině.“ (Hrbáček 1979, s. 60)

2.2.2 Význam zkratek v jazyce

„Nejdůležitějšími jazykovými faktory, které produkují zkratky, jsou jazyková ekonomie a univerbizační tendence v pojmenování.“ (Hrbáček, 1979, s. 45)

Dle Hrbáčka (1979, s.45) lze na význam zkratek v jazyce nahlížet ze tří hledisek, a to z hlediska jejich postavení v jazyce, z hlediska jejich povahy vzhledem k jazyku a z toho, jak vyhovují jazykové komunikaci.

V každém jazyce mají zkratky jiné postavení. V ruštině jim Borisov připisuje velmi významnou pozici a mluví o nich jako o nejcharakterističtější vlastnosti v rozvoji terminologie. Stejně tak tomu je i například v angličtině. Naopak v češtině mají zkratky spíše periferní postavení.

Jak píše Altajská (1955, s. 140) zkratky se původně užívaly pouze ve speciální korespondenci mezi vojenskými orgány a neobjevovaly se v publicistickém textu. Ovšem později už zkratky začaly pronikat do novin, publicistických textů, umělecké literatury, také do mluvené řeči, což zapříčinilo jejich popularizaci a rozšířilo sféry jejich užívání. Na základě toho můžeme říct, že význam zkratek s dobou narůstá.

„Vedle úspornosti a racionálního charakteru mají zkratky i vlastnosti, jimiž přispívají k internacionalizaci jazyka. Problematika komunikativní hodnoty zkratek je složitá a užitečnost zkratek v jazyce není vždy nesporná.“ (Hrbáček, 1979, s. 46)

2.3 Zkratková slova

Nejprve je důležité upozornit na rozdíl mezi zkratkou a zkratkovým slovem. Rozdíl je v tom, že zkratková slova mají charakter samostatného slova, a to jak z hlediska zvukového, tak i tvaroslovného. Mají tedy svůj gramatický rod, přízvuk a lexikální význam. Jedná se o sémanticky i morfologicky celistvou jednotku. Zkratková slova se nejčastěji používají k pojmenovávání různých podniků, institucí či výrobků. (ÚJČ, AV ČR, Internetová jazyková příručka - Zkratková slova, online)

„Rozvoj a rozšíření zkratkových slov, která byla v češtině mezi oběma světovými válkami novotou, byl bržděn odporem k nim jak ze strany lingvistů, tak ze strany mnohých uživatelů; namítalo se, že neodpovídají duchu jazyka a jejich autorství se připisovalo lidem bez vyšší kultury. V některých oblastech užívání zkratkových slov se pozoruje tendence nahrazovat zkratková slova stručným nezkrácenými názvy. Podobná tendence, jak se zdá, je i v ruštině.“ (Hrbáček, 1979, s. 30-31)

Hrbáček (1979, s. 98) upozorňuje na rozmanitost způsobů tvoření zkratkových slov a také rozmanitost jejich fundujícího základu. Za jejich společný znak považuje to, že tvoří jednoslovný lexém, který vznikl z více než jednoho slova tak, že alespoň jedno z použitých slov je zkrácené. Tvorbu zkratkových slov rozděluje na 3 typy:

- úpravu souslovných pojmenování (mezi zkratkovým slovem a souslovným spojením je plná funkční ekvivalentnost),
- úpravu syntagmatických spojení slov (zde není úplná funkční ekvivalentnost – zkratka je pojmenovací jednotka),
- rozmanitá volná seskupení slov (zkratková slova tohoto typu mají nejsamostatnější existenci).

„Jazykovým základem zkratkových slov jsou jak slova česká (*umprum* – *umělecká průmyslovka*), tak slova cizí (*mopéd* – *motorový velocipéd*). Často se konstruuje zkratková slova z prvků českých i cizích (*Metrans* – *mezinárodní transport*). Výraznější hybridní charakter mají zkratková slova popisná (*Skivo* – *ski+vost* – *lyžařský vosk*).“ (Hrbáček 1979, s. 98-99)

Pokud jde o komponenty zkratkových slov, podle Hrbáčka počet stavebních prvků zkratkových slov je nejčastěji dva až tři. Zkratky, které jsou tvořeny pouze jedním prvkem, z hlediska genetického řadíme mezi slova zkrácená, nikoliv zkratková.

Jak tvrdí Man (1976, s. 70), pouze v případě tvoření zkratkových slov se jedná o skutečné tvoření nových pojmenování, jelikož se jedná o zkratky, které mají podobu slov a svou formou připomínají slovotvorné způsoby, jejichž výsledkem jsou nová slova v jazyce. A tak můžeme zkratková slova skloňovat a mohou se od nich odvozovat slova další. Vzhledem k tomu, že jejich formální struktura není stejná, rozděluje je Man na několik podskupin:

- hláskový typ (буквенные сокращения)

Jedná se o zkratková slova z počátečních hlásek, kdy Man jako příklady uvádí: *загс* – *запись актов гражданского состояния*, *дот* – *долговременная огневая точка*, či počátečních písmen: *ГУМ* – *Государственный универсальный магазин*, *МХАТ* – *Московский Художественный Академический театр*.

- slabičný typ (сложносокращенные слова)

Jedná se o zkratková slova vzniklá spojením částí slov připomínající jednotlivé slabiky. Tady Man uvádí hned několik příkladů: *лесхоз – лесное хозяйство, универмаг – универсальный магазин.*

- smíšený typ (смешанные сложносокращенные образования)

Jedná se o zvláštní případ, kdy se mísí oba dva předcházející postupy. Jako příklad můžeme uvést: *завуч – заведующий учебной частью*

- částečně zkratková slova (частично сложносокращенные слова)

Částečně zkratková slova vznikají spojením zkráceného a celého slova a tvoří nejpočetnější skupinu. Uvedené Manem příklady jsou: *медсестра – медицинская сестра, спортплощадка – спортивная площадка.* S těmito slovy, jak uvádí Man, se setkáváme v terminologii různých oborů, například v technice (*авиадвигатель*), ve vojenské terminologii (*военинженер*), v lékařství (*медосмотр*) atd. (*зоосад*). Do této kategorie slov také patří zkratková slova, kdy druhá část se nachází v nepřímém pádě, např.: *завкафедрой – заведующий кафедрой.*

- kombinace

Jak říká Man, jde o velmi řídký jev, kdy se jedná o zkratková slova vznikající spojením počátku prvního a konce druhého slova nebo jakoukoliv jinou kombinací. Tady Man uvádí následující příklady: *мопед – мотоцикл – велосипед, торгпредство – торговое представительство.*

Pro srovnání uvedeme *Структурные типы сложносокращенных слов по формальным признакам* podle Altajské (1955, s. 154)

- буквенные сокращения (*ВУЗ, МХАТ, ТАСС*),
- сокращенные слова (*зам, зав, спец*),
- сложносокращенные слова, состоящие из частей слов данного словосочитания (*домуправ*),
- сложносокращенные слова, состоящие из части первого слова словосочитания и полного второго (*сберкасса, стенгазета, Новгород*),
- смешанные сложносокращенные образования, состоящие из частей и начальных букв компонентов словосочитания (*РайФо, ОблОНО*).

„Чем отличаются сложносокращенные слова от обычных слов русского языка? Прежде всего тем, что многие типы сложносокращенных слов не имеют корня, не имеют внутренней формы слова. Например, у буквенных аббревиатур нет ни корней, ни аффиксов, каждая входящая в слово буква самостоятельна сама по себе, со своим особым значением. Например ТАСС, СССР, НЭП.“ (Алтайская, 1955, s. 159)

Z předchozí výpovědi, kde Altajská porovnává zkratková slova a slova běžná tedy můžeme říct, že každé písmeno zkratkového slova nese svůj konkrétní význam, kdežto jednotlivá písmena v běžném slově samy o sobě význam nemají. Na rozdíl od běžných samostatných slov se zkratková slova nemohou členit na lexikální a gramatickou část. Altajská však poukazuje na to, že zkratková slova podobně substantivům mají gramatickou formu rodu, který můžeme určit dle koncovky, tzn. pokud poslední písmeno zkratkového slova je souhláska, pak je tedy slovo rodu mužského. Altajská se dále věnuje skloňování zkratkových slov a klade důraz zejména na to, že abreviatury, které mají uprostřed samohlásku a zároveň končí souhláskou, mají koncovku druhého skloňování podobně slovům *дом* nebo *пол*. Například *ВУЗ* nebo *МХАТ*. Také upozorňuje na to, že abreviatury skládající se pouze ze souhlásek a abreviatury končící samohláskou se zpravidla neskloňují. Například *СССР*, *НИИ* = *Научно-исследовательский институт*.

Hrbáček (1979, s. 102) klasifikuje zkratková slova podle způsobu jejich tvoření, dále také podle povahy jejich komponentů, a nakonec podle vztahu komponentů k fundujícím jazykovým jednotkám. Rozlišuje zkratková slova:

- zkratkově slabičná (pouze ze slabičných komponentů),
- smíšená (kombinace slabičných komponentů s jednotlivými hláskami),
- z iniciálových zkratků (upravený slabičný útvar),
- ze zkratkových slov a jejich částí (spojení fragmentů zkratkových slov s fragmenty slov nezkratkových nebo s jejich kmeny),
- částečná (obsahují nezkrácené autosémantické slovo),
- složená (vlastní složeniny, v nichž je druhý komponent neúplný).

Pro srovnání uvádíme definici a dělení zkratkových slov Šeljachovské (1964, s. 105-106).

„Сложносокращённые слова состоят из двух и более фрагментов. Они возникают, как правило, на базе различных типов словосочетаний. В составе сложносокращённых слов выделяются следующие структурные типы:

- 1) инициальные и инициально-цифровые: звуковые и буквенные
- 2) так называемые <<слоговые>>
- 3) смешанные “

„Образование сложносокращённых слов не захватило всю лексику в целом, не стало основным для русского языка, а было ограничено определенной областью семантики. Например, в области быта, этот способ словообразования совершенно не привился, так носовой платок не стал называться НП, носплат или носплаток“ (Алтайская, 1955, s. 149)

2.3.1 Derivačně zkratková slova

Dle Hrbáčka derivačně zkratková slova řadíme do problematiky abreviace z hlediska slovo tvorby. Patří sem názvy různých podniků, továren a obchodních organizací. Taková slova se tvoří tvaroslovnou charakteristikou a mají různou strukturu.

„Derivačně zkratková slova jsou tvořena morfológickou charakteristikou, kdežto deriváty ze zkratk jsou tvořeny slovo tvornou příponou“ (Hrbáček, 1979, s. 109)

Na závěr je nutno znovu zdůraznit, že zkratková slova jsou zcela samostatná slova, která lze na rozdíl od zkratk skloňovat a z pohledu Mana je právě tohle ojedinělý případ abreviace, který lze považovat za skutečné tvoření nových pojmenování. Měli jsme možnost nahlédnout na několik typů dělení zkratkových slov různými českými i ruskými lingvisty, které se od sebe do jisté míry odlišují. Nadále se však přikloníme ke klasifikaci Mana, ze které budeme vycházet i v naší praktické části.

2.4 Zkrácená slova

Tento typ zkratk najdeme v práci Josefa Hrbáčka Jazykové zkratky v češtině. Za zkrácená slova považuje pouze neinicíálové zkratky, které vznikly zkrácením slova, a přitom obsahují více než jedno písmeno. Rozděluje je na:

A. složená

- dekompoziční osamostatnění jednoho z komponentů (hovorový, slangový způsob)

Jako příklady Hrbáček uvádí: *auto* = *automobil*, *kilo*=*kilogram*

- částečné zkrácení

Například: *motorest* = *motorestaurace*, *trafo* = *transformátor*

B. nesložená

Patří sem mimo jiné hypokoristika (*Lena*, *Dora*), obecné slangové výrazy (*bezva*, *lino.*), vlastní názvy (*Rako*), které se stejně tak vyskytují i v ruštině.

- „useknutá“ (vznikají mechanickým krácením – *bezva*, *lino*, *Rako*)
- zkrácená na začátku (*Běta* = *Alžběta*)
- zkrácená uvnitř (kontrahovaná) (*Hela* = *Helena*, *uča* = *učitelka*)

„Частичносокращённые слова занимают промежуточное положение между композитами, представляющими собой сочетания полных слов, и сложносокращёнными словами, состоящими из нескольких фрагментов.

Среди частичносокращённых слов различаются 2 разновидности:

1) модель: фрагмент слова (*проф-*, *авто-*, *труд-*, *здрав-*, и тд.) + полное слово (существительное в именительном падеже)

Пример: *гос* – *государственный*: *госбанк*

2) модель: фрагмент слова + полное слово (существительное в родительном или творительном падеже)

Пример: *зам* – *заместитель*: *замдиректора*, *замминистра*, *замдекана*“

(Шеляховская 1964, s. 110)

V češtině sem můžeme zařadit zkráceniny jako: *motosport*, *autodráha*.

2.4.1 Derivačně zkrácená slova

„Tvoří se od základu vzniklého krácením jednoho slova odvozovací příponou nebo koncovkou. Derivačně zkrácená slova jsou v češtině trojího druhu:

1. uměle vytvořené názvy podniků (*Chema*)
2. hypokoristika utvořená derivací z fragmentárních základů (*Franta*)
3. slangová slova utvořená z fragmentárních základů (*matika*) “

(Hrbáček, 1979, s. 110)

2.5 Zkráceniny

„Na rozdíl od zkratk a zkratkových slov vznikají tyto struktury zkrácením jednoslovného pojmenování. Jde o mechanické zkrácení, které nemá často podobu samostatného morfému. Zkráceniny jsou proto zcela konvenční; jsou časté v psaných/ tištěných textech, např.: *стр.* – *страница*, *проф.* – *профессор*, *зам* – *заместитель*, *спец* – *специалист*, *д-р* – *доктор*, *вт* – *ватт*. A také jsou časté v odborných projevech, kde slouží jako zkrácená označení různých měrných jednotek. Např.: *гц* – *герц*, *кг* – *килограмм*. Některé zkráceniny pocítujeme již jako samostatná slova: *метро* – *метрополитен*.“ (Man, 1976, s. 72-73)

V češtině pak můžeme uvést odpovídající příklady: *пř. n. l.*, *str.*, *prof.*, *kg*.

„Усеченные слова неоднородны по своей внутренней структуре. Они возникают на базе простого слова: *зам* – *заместитель*, *спец* – *специалист*. Первоначально представляя собой лишь графические сокращения, часть из них постипенно проникает в сферы устного общения а часть так и остается лишь письменными сокращениями, например: *др.* – *другие*, *вм.* – *вместо*. Возникшие на основе полных слов усеченные слова являются стилистическими синонимами исходных полных слов. Все они обладают эмоционально – экспрессивной окрашенностью и употребляются в речи как стилистические варианты полных наименований. “ (Шеляховская 1964, s. 109)

Zde můžeme sledovat rozdíl klasifikací Mana, Šeljachovské a Altajské, kdy Altajská řadí zkratky typu *зам* mezi slova zkratková (viz výše) kdežto Šeljachovská a Man považují zkratky tohoto typu za slova zkrácená. Avšak způsob tvoření těchto zkratk i jejich podstata zůstávají stejné.

2.6 Značky

Man (1976, s. 73) poukazuje na to, že značky nebo symboly jsou nejazykovými prostředky pojmenování. Funkci samostatného pojmenování nabývají v terminologii matematické, fyzikální či chemické. Jsou nositeli přesně vymezeného významu a zastupují termíny. Jejich zvláštností je, že jsou zcela konvenční a zpravidla jsou mezinárodní, proto se pro ně užívá symbolů či písmen různých abeced. Příklady v matematické terminologii: + *плюс*, - *минус*, ve fyzice: *m* – *масса*, *a* – *ускорение*, v chemii – *Ag* = *argentum* – *серебро*.

V práci *Jazykové zkratky v češtině* Hrbáček uvádí srovnání zkratky a značky. Z jeho teze vyplývá, že ačkoliv jsou to rozdílné pojmy, mohou znamenat totéž. Zkratka tudíž může být zároveň značkou. Vysvětluje to tak, že když mluvíme o zkratce, jedná se o strukturní pojem, kdežto značka je pojem funkční. Říká, že termín značka má v lingvistice dva významy a to:

- „Značka je druh jazykového znaku s neprůhlednou motivací, slovní znaky se dělí na slova značková a popisná.“
- „Značka je znak, buď jazykový nebo nejazykový, se zvýrazněnou funkcí označování, v jazyce tak bývají nazývány nelexikální útvary s funkcí stejnou, jako mají znaky lexikální.“

„Jazykové značky jsou ve velké většině zkratky, které mají povahu samostatných znaků, tj. nemají funkci jen zkracovat slova, nýbrž krátkou výraznou formou vyjadřují pojem.“ (1979, s. 20)

Hrbáček (1979, s. 20-21) uvádí několik příkladů dělení značek. Například z funkčního hlediska je můžeme dělit na značky vědecké nebo hospodářské. Další hledisko dovoluje dělení značek na zkratkové a nezkratkové. Speciálním druhem značek jsou šifry a signatury.

Pravidla českého pravopisu (2015, s. 47) definují značky jako ustálené grafické znaky, kterých užíváme zejména k vyjádření vědeckých a technických pojmů a které vyjadřujeme pomocí písmen určitého typu (*V* = *vektor*), různě upravených písmen (*\$* = *dolar*), písmen z cizích abeced (*Ω* = *ohm*) nebo zvláštních grafických znaků (*%* = *procento*). Upozorňují na to, že za značkami se nepíše tečka.

Dále je nutno podotknout, že Pravidla českého pravopisu považují za značky i zkratky iniciálové, jako například: *ČR* – *Česká republika*.

„Povahu značek mají také: ustálené zkratky názvů novin a časopisů (*LN – Lidové noviny*), názvy veřejných akcí (*MFF – Mezinárodní filmový festival*). Značkami jsou také číslice (arabské a římské) a jejich seskupení.“ (Pravidla českého pravopisu 2015, s. 48-49)

Pokud tedy shrneme tyto poznatky, jelikož jde ve většině případů o internacionální použití značek, jsou jejich tvoření i významy jednotlivých značek stejné.

Na závěr bychom chtěli poznatky z této části naší práce stručně shrnout. Můžeme říct, že po srovnání jednotlivých klasifikací z různých pohledů jsme došli k závěru, že obecná klasifikace se v ruském a českém jazyce od sebe příliš neliší. Například klasifikace Hrbáčka a Šeljachovské je zcela shodná, z jejich pohledu na slova utvořená pomocí abreviace vyplývá, že v obou jazycích rozlišujeme zkratky, zkratková a zkrácená slova. Stejně tak se shoduje i klasifikace Borisova a Altajské, kteří zkratky rozdělují na grafické a lexikální. Zdánlivě odlišná klasifikace zkratk Mana a Borisova nakonec ukázala pouze rozdíl v pojmenování jednotlivých typů, avšak princip jejich tvoření zůstává totožný. Tito dva lingvisté rozdělují zkratky na iniciálové, smíšené a skupinové neboli zkráceniny.

S odlišnou klasifikací se setkáváme u zkratkových slov při srovnání Mana, Altajské a Hrbáčka, kdy Man a Altajská je rozdělují na hlásková, slabičná, smíšená, kombinace a částečně zkratková slova, kdežto Hrbáček má poměrně rozsáhlejší klasifikaci, kdy je dělí na částečná, složená, zkratkově slabičná, smíšená, složená z iniciálových zkratk a složená ze zkrácených slov. Oproti tomu klasifikace zkratkových slov Šeljachovské je velmi jednoduchá, uvádí pouze tři typy, a to: iniciálová, slabičná a smíšená zkratková slova. Ve všech případech však tvoření zkratkových slov zůstává stejné.

Dále jsme srovnali klasifikaci zkrácenin Mana a Šeljachovské, kde se ukázala úplná shoda. K největšímu rozdílu klasifikací došlo u značek, kdy Man a Hrbáček definují značku jako symbol nebo prvek terminologie, avšak Pravidla českého pravopisu zařazují do kategorie značek i názvy novin či veřejných akcí, které výše uvedení lingvisté jednoznačně považují za zkratky iniciálové.

3 Praktická část

V této části naší práce se budeme věnovat excerpci jazykových zkratk z online zdroje lenta.ru. V naší praktické části budeme vycházet z klasifikace Mana, viz výše. Nejdříve předložíme tabulky ze dne 10. 1. 2006, kde jsme excerpovali zkratky ze 113 článků různých oblastí. Dále pro porovnání jsme excerpovaly zkratky ze dne 10. 1. 2018. V tomto případě se jednalo o 137 článků týkajících se opět různých oblastí, například sportu, politiky, kultury atd. Do tabulek zkratku uvádíme pouze jednou, tedy nebereme v potaz její několikanásobné opakování. Tabulky jsou vždy děleny dle typů zkratk a uvádí excerpovanou zkratku, její význam, úryvek textu, ze kterého byla zkratka excerpována a následný český ekvivalent. Úryvek textu (v tabulce jako praktické použití) je citován z příslušného článku a daného dne. Zkratky jsou seřazeny dle abecedy, a to tak, že nejdříve je řadíme dle ruské azbuky a dále pak zkratky psané latinkou. České ekvivalenty jsou barevně označeny tak, že modrou barvou jsou zabarveny existující a používané české zkratky, oranžovou barvou jsou vlastní překlady původní excerpované zkratky, tzn. výrazy, pro které v českém jazyce neexistuje zkratka, a zelenou barvou jsou následně označeny zkratky internacionální, které jsou nanejvýš přepsané z azbuky latinkou.

3.1 Excerpované zkratky ze dne 10. 1. 2006

V této kapitole jsou tabulky zkratk excerpovaných ze 113 článků napsaných dne 10. 1. 2006 na webových stránkách lenta.ru. Zkratky jsme rozdělili do podkapitol s příslušnými názvy typů zkratk.

3.1.1 Iniciálové zkratky

zkratka	vysvětlení	praktické použití	český ekvivalent
АПЛ	атомная подводная лодка	<i>Длина АПЛ - 167 метров, ширина - 12 метров, надводное водоизмещение - 11740 тонн, подводное - более 18 тысяч тонн.</i>	atomová ponorka
АКН	Агентство по контролю за наркотиками	<i>Об этом агентству "Авеста" сообщил и в таджикском Агентстве по контролю за наркотиками (АКН).</i>	SÚKL - Státní ústav pro kontrolu léčiv

АСИ	Агентство стратегических инициатив	<i>"Это всего лишь мое мнение, - подчеркнул Тарпищев в интервью АСИ "Весь спорт".</i>	Agentura pro strategické iniciativy
БЮТ	Блок Юлии Тимошенко	<i>Блок Юлии Тимошенко (БЮТ) внес на рассмотрение Верховной Рады проект постановления о признании недействительным соглашения в газовой сфере между Россией и Украиной.</i>	BJuT = Blok Julie Timošenkovej
ВВП	Валовой внутренний продукт	<i>Банкиры обсудили прошедший год и намерены в этом году повысить прогноз роста мировой экономики, так как убеждены, что мировой ВВП вырастет более чем на 4,3 процента</i>	hrubý domácí produkt
ВВС	Военно-воздушные силы	<i>Напомним, в декабре прошлого года появилась информация, что Индия планирует разместить на территории Таджикистана свои воинские подразделения, в частности силы ВВС.</i>	Ruské letectvo
ВГТРК	Всероссийская государственная телевизионная и радиовещательная компания	<i>В последних числах декабря ВГТРК сделало все возможное, чтобы мы забыли о существовании "Первого канала" и при возможности не вспоминали о нем 31 числа.</i>	Celo-ruská státní televizní a rozhlasová společnost
ВДВ	Воздушно-десантные войска	<i>По версии Генпрокуратуры, организатором убийства был бывший начальник разведки ВДВ Поповских.</i>	VzS = Vzdušné síly
ВМС	Военно-морские силы	<i>Последние 22 машины, стоящие на вооружении ВМС, в настоящее время выполняют миссии в Персидском заливе.</i>	válečné loďstvo
ВОЗ	Всемирная организация здравоохранения	<i>Ростуризм внимательно следит за развитием событий в Турции и консультируется с ВОЗ</i>	SZO = Světová zdravotnická organizace

ВС	Вооружённые Силы	<i>За закон, устанавливающий численность ВС Украины лишь на год, тогда проголосовали 273 народных депутата, уточняет агентство "Интерфакс".</i>	ozbrojené síly
ДНК	Дезоксирибонуклеиновая кислота	<i>Генетики из Оксфорда нашли в человеческой ДНК фрагмент, который встречается у червей и отсутствует у большинства организмов, стоящих выше на эволюционной лестнице.</i>	DNA
ДТП	Дорожно-транспортное происшествие	<i>Шварценеггер заявил, что не намерен отказываться от прогулок на мотоцикле, несмотря на то, что за последние пять лет уже дважды попадал на нем в ДТП.</i>	silniční dopravní nehoda
ЕС	Европейский союз	<i>Комиссар ЕС по вопросам юстиции Франко Фраттини 28 ноября 2005 года сделал специальное заявление по этому поводу, в котором пригрозил лишить голоса в этой организации те страны Евросоюза, на территории которых будут найдены тюрьмы ЦРУ.</i>	EU = Evropská Unie
ЖКХ	Жилищно-коммунальное хозяйство	<i>Согласно приказу ФСТ, устанавливаются предельные индексы роста тарифов ЖКХ в новом году</i>	bydlení a komunální služby
ИТ	Информационные технологии	<i>Конкурс Netty является традиционным и наиболее престижным ИТ мероприятием, основная цель которого, выявление и поощрение лучших Интернет-ресурсов Азербайджана.</i>	IT = informační technologie
ИТАР-ТАСС	Информационное телеграфное агентство России - Телеграфное агентство Советского Союза	<i>Бывший президент Грузии и экс-глава МИД СССР Эдуард Шеварднадзе завершил работу над мемуарами, передает в понедельник агентство ИТАР-ТАСС.</i>	ITAR-TASS

КНДР	Корейская Народно-Демократическая Республика	<i>Источник не смог назвать причины, которая заставила руководителя КНДР предпринять поездку.</i>	KLDR = Korejská lidově demokratická republika
КНР	Китайская Народная Республика	<i>Отказываются от комментариев и в канцелярии официального представителя внешнеполитического ведомства КНР, передает РИА Новости.</i>	ČLR = Čínská lidová republika
КС	Конституционный Суд	<i>Николай Катеринчук убежден, что Ющенко в прямом эфире должен привести к присяге судей КС, назначенных им и съездом судей.</i>	ÚS = Ústavní soud
МВД	Министерство внутренних дел	<i>Сотрудники патрульной полиции и департамента контрразведки главного управления МВД Грузии в понедельник задержали начальника штаба российских миротворцев в Гальском районе Абхазии полковника Александра Казанцева.</i>	MV = Ministerstvo vnitra
МВФ	Международный валютный фонд	<i>9 января главы Центробанков ведущих индустриальных стран и глава МВФ Родриго Рато провели в швейцарском городе Базель заседание, на котором поделились прогнозами развития мировой экономики.</i>	IMF = International Monetary Fund = Mezinárodní měnový fond
МИД	Министерство иностранных дел	<i>По данным агентства "РосБизнесКонсалтинг", проверка проводилась совместными усилиями МВД и МИД Грузии.</i>	MZV = Ministerstvo zahraničních věcí

МЧС	Министерство по чрезвычайным ситуациям	Соответствующее предупреждение о резком снижении температуры направлено руководителям всех муниципальных образований, предприятий и организаций, сообщили в региональном управлении МЧС.	Ministerstvo pro mimořádné situace
НАК	Национальный антитеррористический комитет	Украинский парламент 10 января 2006 года проголосовал за постановление об образовании временной парламентской комиссии по расследованию финансово-хозяйственной деятельности НАК "Нафтогаз Украины" и кадровой политики этой компании.	NKBT = Národní kontaktní bod pro terorismus
НАТО	North Atlantic Treaty Organization = Организация Североатлантического договора	Тула" - четвертый корабль проекта 667 БДРМ (по классификации НАТО - "Дельта-4").	NATO = North Atlantic Treaty Organization
НБП	Национально-большевистская партия	Члены официально не зарегистрированного новосибирского отделения НБП Балугев и Русаков, которые являются жителями Новосибирска, были задержаны в мае 2005 года.	Národní bolševická strana
НДС	Налог на добавленную стоимость	...а максимальную цену на общестроительный цемент в размере 1497,1 рубля за тонну без НДС и железнодорожного тарифа.	DPH = daň z přidané hodnoty
НХЛ	Национальная хоккейная лига	Илья Ковальчук стал лучшим атакующим игроком недели в НХЛ	NHL
ОАО	Открытое акционерное общество	Арбитражный суд Москвы отказался удовлетворить иск ОАО "Евроцемент груп" к Федеральной антимонопольной службе (ФАС).	a.s.

ПА	Палестинская автономия	<i>Как стало известно в воскресенье, израильская полиция разрешила кандидатам на предстоящих выборах в Законодательный совет ПА проводить в Восточном Иерусалиме предвыборную кампанию.</i>	Palestinská autonomie
ПРО	Противоракетная оборона	<i>В начале декабря Boeing завершила серию испытаний авиационного лазера, который в будущем может стать одним из компонентов ПРО.</i>	protiraketová obrana
ПЛАРБ	атомная подводная лодка с баллистическими ракетами	<i>В состав вооружения ПЛАРБ входят 16 межконтинентальных ракет РСМ-54 и торпеды.</i>	atomová ponorka s balistickými raketami
ПВО	Противо-воздушная оборона	<i>В последнем качестве "Томкэт" превратился в один из самых главных американских самолетов холодной войны - дислоцированные на авианосцах F-14 служили одним из рубежей ПВО США.</i>	PVO = protivzdušná obrana
РБК	Российский Бизнес Консалтинг	<i>Профицит консолидированного российского бюджета за январь-октябрь 2005 года составил 1 триллион 671,1 миллиарда рублей, сообщает "РБК" со ссылкой на Росстат и Федеральное казначейство РФ.</i>	RBC = Russian business consulting
РСМ	ракета стратегическая морская	<i>В состав вооружения ПЛАРБ входят 16 межконтинентальных ракет РСМ-54 и торпеды.</i>	strategická mořská raketa

РФ	Российская Федерация	<i>Как сообщил официальный представитель Iran Khodro в РФ Халим Билалов, на местном рынке будут продаваться автомобили Samand, являющиеся, по сути, сильно модернизированными седанами Peugeot 405 иранской сборки.</i>	Ruská federace
СБУ	Служба безопасности Украины	<i>СБУ, в частности, намеревается обратиться к швейцарской стороне за соответствующими разъяснениями.</i>	SBU = Služba bezpečnosti Ukrajiny
СМИ	Средства массовой информации	<i>Швейцарские спецслужбы начали расследование факта утечки в СМИ секретной правительственной информации о тюрьмах ЦРУ в Европе, сообщает AFP.</i>	masmédiá
СПГ	Сжиженный природный газ	<i>Российское правительство отменило вывозную таможенную пошлину на сжиженный природный газ (СПГ), экспортируемый за пределы государств-участников соглашений о Таможенном союзе.</i>	LNG = Liquefied Natural Gas (Zkapalněný zemní plyn)
СССР	Союз Советских Социалистических Республик	<i>Бывший президент Грузии и экс-глава МИД СССР Эдуард Шеварднадзе завершил работу над мемуарами, передает в понедельник агентство ИТАР-ТАСС.</i>	SSSR
США	Соединённые Штаты Америки	<i>Позже сделка была одобрена Федеральной комиссией США по связи (FCC).</i>	USA
ТВЧ	Токи высокой частоты	<i>ТВЧ требует больших экранов и потому с интересом были встречены дисплеи, выполненные по перспективным технологиям SED и OLED.</i>	Vysokofrekvenční proudy

УВД	Управление внутренних дел	<i>Как сообщили информационному агентству в УВД города, тело Грибанова было обнаружено в его собственной квартире.</i>	Odbor vnitřních věcí
УК	Уголовный кодекс	<i>По данному факту прокуратура Юго- восточного административного округа Москвы возбудила уголовное дело по части 1 статьи 105 УК России - "убийство".</i>	trestní zákon
УФСБ	Управление Федеральной службы безопасности	<i>В их домах, а также в расположенных на территории города тайниках сотрудники областного УФСБ изъяли четыре крупнокалиберных артиллерийских снаряда.</i>	Vedení FSB (Federální služby bezpečnosti)
ФАПМК	Федеральное агентство по печати и массовым коммуникациям	<i>В минувшем году в России во второй раз прошла "Премия Рунета", которая с этого года получила официальный статус государственной награды, вручаемой Роспечатью (ФАПМК, бывшим Министерством печати).</i>	Federální agentura pro tisk a sdělovací prostředky
ФАС	Федеральная антимонопольная служба	<i>11 октября 2005 года комиссия ФАС признала факт нарушения со стороны "Евроцемент групп" статьи 5 закона "О конкуренции и ограничении монопольстической деятельности на товарных рынках".</i>	FAS = Federální antimonopolní služba
ФРС	Федеральная резервная система	<i>Напомним, с июня 2004 года ФРС повышала учетную ставку 13 раз, доведя ее в середине декабря до 4,25 процента, рекордного уровня за последние 4,5 года.</i>	FED = Federální rezervní systém

ФСБ	Федеральная служба безопасности	<i>В ходе совместной операции ФСБ и МВД РФ на территории Дагестана 29 декабря 2005 года был задержан гражданин Турции Али Сойтекин Оллу.</i>	Federální služba bezpečnosti
ФСИН	Федеральная служба исполнения наказаний	<i>документе содержится требование признать незаконным решение ФСИН РФ и УФСИН по Москве о направлении Ходорковского для отбывания наказания в исправительную колонию ИК-10, расположенную в городе Краснокаменск Читинской области.</i>	Federální vězeňská služba
ФСТ	Федеральная служба по тарифам	<i>б этом говорится в приказе Федеральной службы по тарифам (ФСТ), размещенном на официальном сайте ведомства.</i>	Federální tarifní služba
ФТР	Федерация тенниса России	<i>Президент ФТР считает, что Сафин сделал ошибку, сделав выбор в пользу консервативного лечения и консультируясь сразу у одновременно нескольких врачей.</i>	Russian Tennis Federation = sportovní asociace
ФТС	Федеральная таможенная служба	<i>По сообщениям ФТС, с 1 октября 2005 года растаможить товар можно только по реальным закупочным ценам, а их должен предоставить производитель.</i>	FCS = Federální celní služba
ХАМАС	Харакат аль-мукавама аль-исламийя = Исламское движение сопротивления	<i>Израиль по-прежнему опасается, что в ходе выборов, намеченных на 25 января, палестинцы выразят серьезную поддержку террористической группировке ХАМАС, которая уже одержала убедительную победу на муниципальных выборах.</i>	Hamás = palestinská islamistická politická strana

ХМАО	Ханты-Мансийский автономный округ	<i>Прокуратура ХМАО возбудила в отношении Ткачева уголовное дело по статье 286 часть 3 пункт "в" УК РФ.</i>	Chantyman-sijský autonomní okruh
ЦРУ	Центральное разведывательное управление	<i>Напомним, что на основе текста египетского факса, перехваченного швейцарцами, журналисты написали материал, разоблачающий тайную деятельность ЦРУ в Европе.</i>	CIA = Central Intelligence Agency
ЮАР	Южно-Африканская Республика	<i>В ЮАР разбился автобус с туристами из западных стран.</i>	JAR = Jihoafrická republika
AFP	Agence France-Presse	<i>При эвакуации пассажиров из самолета, совершившего аварийную посадку в Барселоне, пострадали пять человек, сообщает AFP.</i>	AFP
BBC	British Broadcasting Corporation	<i>то же время, для большей драматичности, среднюю европейскую цену не называют, ведь по оценкам BBC News, она уже составляет 240 долларов за тысячу кубометров, что лишает надвигающийся конфликт масштабности.</i>	BBC
CES	Consumer Electronics Show	<i>Выставка CES-2006 прошла под знаком конвергенции - почти все производители электроники представили устройства, совмещающие в себе несколько функций.</i>	CES
CNN	Cable News Network	<i>Напомним, что днем ранее Шварценеггер на своем "Харлее-Дэвидсоне" попал в автомобильную аварию и ему наложили 15 небольших швов на верхнюю губу, сообщает CNN.</i>	CNN
CSFB	Credit Suisse First Boston	<i>Ранее "Нафтогаз" уже заявлял о намерении привлечь кредит банка Credit Suisse First Boston (CSFB) на 3 миллиарда евро</i>	CSFB

DKW	Dresdner Kleinwort Wasserstein	<i>9 января шесть женщин подали иск к крупнейшему немецкому банку Dresdner Kleinwort Wasserstein (DKW) на сумму в 1,4 миллиарда долларов.</i>	DKW
EAA	европейская легкоатлетическая ассоциация	<i>Голосование "Европейский легкоатлет года" было открыто на сайте EAA для федераций-членов EAA, представителей СМИ и общественности</i>	EAA = European Athletic Association = Evropská atletická asociace
FCC	Federal Communications Commission	<i>Позже сделка была одобрена Федеральной комиссией США по связи (FCC).</i>	FCC
HDTV	High-definition television	<i>Другой тенденцией стала ориентированность производителей диспеев на стандарт телевидения высокой чёткости HDTV</i>	HDTV (televíze s vysokým rozlišením)
ITU	International Telecommunication Union	<i>Каждый второй житель России, по данным Международного союза по телекоммуникациям (ITU), является владельцем мобильного телефона</i>	ITU (Mezinárodní telekomunikační unie)
NG	Northrop Grumman	<i>Третья фаза программы Joint High Power Solid-State Laser (JHPSSL), которую будет осуществлять NG, рассчитана на 36 месяцев. Ее стоимость составляет 56,68 миллионов долларов.</i>	NG
OLED	Organic light-emitting diode	<i>ТВЧ требует больших экранов и потому с интересом были встречены дисплеи, выполненные по перспективным технологиям SED и OLED.</i>	OLED (Organická světelná dioda)

SBC	session border controller	<i>Кроме того, с начала этого года вступила в силу сделка о слиянии двух других американских телекоммуникационных гигантов - AT&T и SBC.</i>	SBC
SED	stream editor	<i>ТВЧ требует больших экранов и потому с интересом были встречены дисплеи, выполненные по перспективным технологиям SED и OLED.</i>	sed

3.1.2 Zkratky smíšeného typu

zkratka	vysvětlení	praktické využití	český ekvivalent
БЕЛТА	Белорусское телеграфное агентство	<i>Об этом он, как передает агентство БЕЛТА, заявил, представляя в должностях нового руководство администрации президента и вручая должностным лицам служебные удостоверения.</i>	BelTA = Belarusian Telegraph Agency
МАГАТЭ	Международное агентство по атомной энергии	<i>Во вторник власти Ирана в присутствии представителей МАГАТЭ сняли пломбы с ряда ядерных исследовательских центров страны.</i>	IAEA = International Atomic Energy Agency
СИЗО	Следственный изолятор	<i>Поповских содержался в СИЗО с февраля 1998 по июнь 2002 года.</i>	cela předběžného zadržení

3.1.3 Zkratková slova smíšeného typu

zkratka	vysvětlení	praktické využití	český ekvivalent
Газпром	Газовая промышленность	<i>Официальный представитель "Газпрома" Сергей Куприянов заявил, что газовый концерн собирается повысить среднюю европейскую цену на экспортируемый газ до 250 долларов за тысячу кубометров.</i>	Gazprom

зампред	заместитель председателя	<i>По данным следствия, они причастны и к другим преступлениям, в частности - к убийству бывшего зампреда правительства Чечни Яна Сергунина</i>	místopředseda
Минтопэнерго	Министерство топлива и энергетики	<i>Спикер предложил заслушать только информацию премьер-министра Украины Юрия Еханурова и не давать слова первым замам глав МИД, Минтопэнерго и</i>	Ministerstvo paliv a energie
Росстат	Российская статистика - Федеральная служба государственной статистики	<i>...сообщает "РБК" со ссылкой на Росстат и Федеральное казначейство РФ.</i>	Federální služba státní statistiky ROSSTAT = vládní statistický úřad

3.1.4 Částečně zkratková slova

zkratka	vysvětlení	praktické využití	český ekvivalent
авиаполк	авиационный полк	<i>Стела установлена в сквере перед госпиталем. На ней находится барельеф с изображением герба авиаполка "Нормандия-Неман" и орденом Красной звезды.</i>	letecký pluk
автозаправочная	автомобильная заправочная	<i>Компания занимается переработкой газа, нефти и конденсата, производя сжиженный газ, моторные топлива и другие виды нефтепродуктов, а также управляет фирменной сетью автозаправочных станций.</i>	benzínka = benzínová pumpa
автотранспорт	автомобильный транспорт	<i>Движение автотранспорта в нескольких близлежащих городах оказалось парализованным.</i>	silniční motorová doprava

боеприпасы	боевые припасы	<i>Тут есть возможность говорить не о боеприпасах ядерных, а о боеприпасах повышенной мощности, которые по своему эффекту не являются ядерными, но близки к тому по поражающей силе</i>	munice
боестолкновения	боевое столкновения	<i>Также, по словам Магези, в локальных боестолкновениях в районах Гулу, Падер и Китгум были убиты пятеро террористов.</i>	bojový střet
Генпрокуратура	Генеральная прокуратура	<i>Генпрокуратура возобновит расследование убийства Дмитрия Холодова.</i>	generální prokuratura
Госдума	Государственная дума	<i>До внесения проекта бюджета в Госдуму Федеральная служба по тарифам устанавливает предельные индексы на тарифы коммунальных услуг в среднем по субъектам Федерации</i>	Státní дума
госкомитет	государственный комитет	<i>Даже если мы, как предполагает один из вариантов, объединим два-три министерства, госкомитеты вместе, государство здесь особо ничего не выиграет.</i>	státní výbor
гособвинитель	государственный обвинитель	<i>А на заседании 18 ноября гособвинитель попросил суд закрыть дело, согласившись с доводами защиты.</i>	státní zástupce
квартплата	квартирная плата	<i>Так, именно на такое повышение квартплаты могут рассчитывать жители Москвы и Санкт-Петербурга.</i>	nájem
Мосгорсуд	Московский государственный суд	<i>Во вторник в Мосгорсуде начались слушания по существу уголовного дела об убийстве главного редактора русского издания журнала Forbes Пола Хлебникова.</i>	Moskevský městský soud

нефтепродукты	нефтяные продукты	<i>Компания занимается переработкой газа, нефти и конденсата, производя сжиженный газ, моторные топлива и другие виды нефтепродуктов, а также управляет фирменной сетью автозаправочных станций.</i>	ropné produkty
подлодка	подводная лодка	<i>По словам членов экипажа подлодки, Террент постоянно кричал на своих подчиненных</i>	ponorka
психбольница	психиатрическая больница	<i>Прокурор потребовал положить "лимоновцев" в психбольницу.</i>	psychiatrická léčebna
робопылесос	роботический пылесос	<i>Самыми новаторскими экспонатами выставки были признаны 35 продуктов. Среди них система трёхмерного зрения, беспроводные телевизор и фотоаппарат, мышь для геймеров с переменной массой, геймерское же кресло с обратной связью, силовой контроллер для игровых консолей, робопылесос..</i>	robotický vysavač
Ростуризм	Российский туризм - Федеральное агентство по туризму	<i>Ростуризм также пока не намерен отговаривать россиян от поездок в Турцию</i>	Federální agentura pro cestovní ruch
спецслужба	специальные службы	<i>Супруги признались, что ведут разведывательную деятельность, в 2005 году. Официально они обвиняются в том, что не зарегистрировались в качестве агентов иностранных спецслужб.</i>	speciální jednotka
танцзал	танцевальный зал	<i>ночь с 8 на 9 января 15 террористов ворвались в переполненный танцзал и открыли по собравшимся неприцельную стрельбу из автоматического оружия.</i>	taneční sál

теленачальник	телевизионный начальник	<i>Результаты последней новогодней ночи, однако, свидетельствуют о том, что российский зритель вовсе не так плох, как о нем думают телена начальники.</i>	TV šéf
теракт	Террористический акт	<i>Следственный отдел управления ФСБ по Новосибирской области, проводивший расследование, предъявил Балуеву и Русакову обвинение в подготовке терактов, незаконном хранении боеприпасов и взрывчатых веществ.</i>	teroristický čin
фан-клуб	клуб фанатов	<i>В понедельник власти Австрии начали расследование в отношении фан-клуба футбольной команды из родного города Гитлера, разместившего на своем сайте фотографии болельщиков, вскинувших руки в нацистском салюте.</i>	fan klub
Центробанк	Центральный банк	<i>С прогнозами глав Центробанков не согласны аналитики, опрошенные группой Mercer Investment Consulting</i>	ČNB = Česká národní banka
энергоноситель	носитель энергии	<i>Поэтому следует ожидать увеличения числа протестов против жесткой политики поставок энергоносителей.</i>	energonositel

Na základě analýzy 102 excerpovaných zkratk jsme došli k závěru, že pro většinu, tedy pro 49 z nich neexistuje překlad ani podobná zkratka v českém jazyce. Ve 29 případech šlo o zkratku internacionální a ve 24 případech se nám podařilo najít odpovídající ekvivalent v českém jazyce.

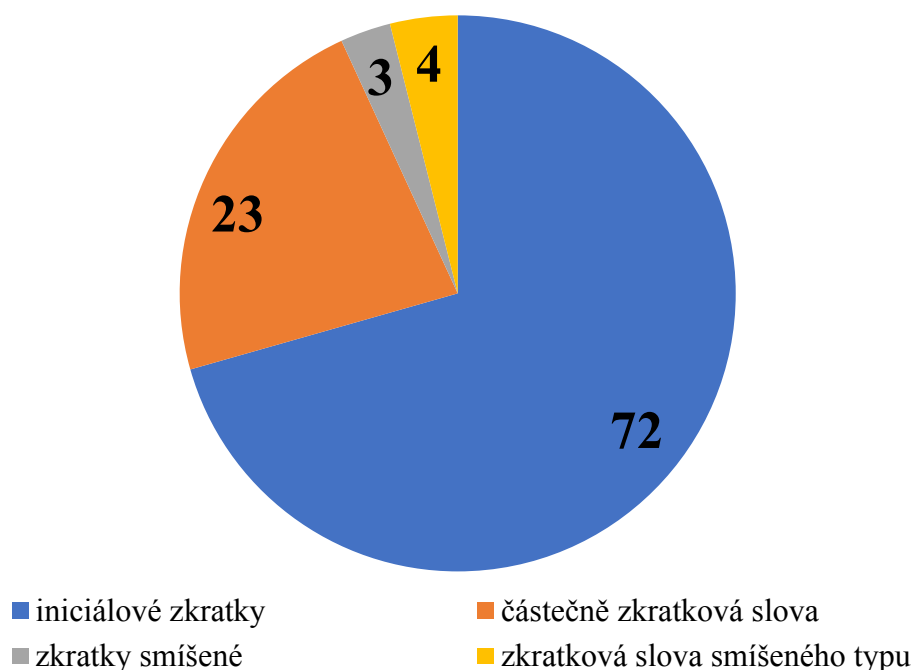
Pro větší přehlednost přikládáme graf:

Graf č. 1: Poměr výskytů ekvivalentů

Dalším závěrem, který můžeme vyvodit z výše uvedených tabulek je, že četnost výskytu iniciálových zkratk je největší. Jedná se o 72 zkratk z celkového počtu 102. Nejmenší zastoupení mají zkratky smíšené, ty se objevují pouze ve 3 případech. Druhou nejpočetnější skupinou jsou částečně zkratková slova s celkovým počtem 23. A nakonec posledním typem jsou zkratková slova smíšeného typu a těch jsme napočítali pouze 4.

Graf č. 2: Frekvence výskytu jednotlivých typů zkratek

3.2 Excerpované tabulky ze dne 10. 1. 2018

V této kapitole uvádíme tabulky zkratk, které jsme vyexcerpovali ze 137 článků napsaných dne 10. 1. 2018 na webu lenta.ru. Opět rozdělujeme tabulky do podkapitol dle příslušných typů zkratk a zkratkových slov.

3.2.1 Iniciálové zkratky

zkratka	vysvětlení	praktické použití	český ekvivalent
АКИТ	Ассоциации компаний интернет-торговли	<i>Об этом сообщает RT со ссылкой на данные Ассоциации компаний интернет-торговли (АКИТ).</i>	existuje analogická zkratka pro českou společnost - AČIA – Asociace českých internetových agentur
АКРА	Аналитическое Кредитное Рейтинговое Агентство	<i>Часть краткосрочных факторов инфляции прекратит сдерживать ее в 2018 году», — считает эксперт группы исследований и прогнозирования Аналитического кредитного рейтингового агентства (АКРА) Дмитрий Куликов.</i>	Analytická ratingová agentura
АО	акционерное общество	<i>Президент АО «ЭР-Телеком Холдинг» Андрей Кузьяев, генеральный директор «Лаборатории Касперского» Евгений Касперский и другие обсудят широкий спектр вопросов.</i>	a.s. = akciová společnost
АПЛ	Английская премьер-лига	<i>конкуренцию Конте в плане эмоциональности среди тренеров Английской премьер-лиги (АПЛ) может составить разве что наставник «Ливерпуля» Юрген Клопп.</i>	Premier League

АРДС	Американо-российский деловой совет	<i>25 января, в третий день работы «Русского дома» в Давосе, при поддержке Американо-российского делового совета (АРДС) пройдет встреча «Двусторонние отношения Россия — США: год спустя».</i>	Americko-ruská obchodní rada
АР МАК	Авиационный регистр Межгосударственного авиационного комитета	<i>В конце 2015 года правительство передало сертификацию авиатехники, ее разработчиков и изготовителей, а также заключение соглашений с зарубежными авиавластями от Авиационного регистра МАК (АР МАК) Минтрансу и Росавиации.</i>	МАК = Mezinárodní letecký výbor
БКС	Брокеркредитсервис	<i>Похожую оценку дает управляющий директор «БКС Ультима» Олег Сафонов.</i>	BCS = Broker Credit Service (makléřské úvěrové služby)
ВБ	Всемирный банк	<i>Всемирный банк (ВБ) повысил прогноз по росту экономики России в 2018 году до 1,7 процента с 1,4 процента, ожидавшихся ранее.</i>	WB = World Bank
ВВП	Валовой внутренний продукт	<i>Также более позитивным эксперты видят для ВВП России будущий год, прогноз на него повышен с 1,4 до 1,8 процента.</i>	HDP = hrubý domácí produkt
ВМС	Военно-морские силы	<i>Помимо этого, до поступления Тр 47 ВМС Финляндии временно примут на вооружение торпеды Тр 45.</i>	válečné námořní síly

ВМФ	Военно-Морской Флот	<i>Минобороны России опубликовало еще одну фотографию беспилотников, которые атаковали российскую авиабазу Хмеймим и базу ВМФ в Тартусе..</i>	námořnictvo
ВСУ	Вооруженные силы Украины	<i>Российский боксер, чемпион мира в полутяжелой весовой категории по версии Всемирной боксерской организации (WBO) Сергей Ковалев распространил социальный ролик «Люби» с участием людей в форме военнослужащих Вооруженных сил Украины (ВСУ).</i>	Ozbrojené síly Ukrajiny
ВЭФ = VEF	Valsts Elektrotehniskā Fabrika = Рижский государственный электротехнический завод	<i>«Русский дом» в Давосе так же, как и в предыдущие годы, привлекателен для гостей и участников ВЭФ своей насыщенной деловой программой.</i>	VEF = Valsts Elektrotehniskā Fabrika
ГАЗ	Горьковский автомобильный завод	<i>Двухзвенные гусеничные плавающие снегоболотоходы высокой проходимости ГАЗ-3344-20 «Алеут» поступили в отдельную мотострелковую бригаду.</i>	GAZ (přepis ruské zkratky) = Gorkovská automobilka
ГИБДД	Государственная инспекция безопасности дорожного движения	<i>На счету офицера ГИБДД более трех десятков изнасилований за полтора десятка лет.</i>	Státní inspekce bezpečnosti silničního provozu
ГК	Гражданский кодекс	<i>С ним не согласен аналитик ГК «Финам» Сергей Дроздов .</i>	Občanský zákoník
ГРС	Государственная регистрационная служба	<i>Чиновники Государственной регистрационной службы (ГРС) Киргизии объяснили ошибки, допущенные в эскизе будущих общегражданских биометрических паспортов.</i>	SZR = Správa základních registrů

ГУВД	Главное управление внутренних дел	<i>А ни областному прокурору, ни областному начальнику ГУВД такая нервозность не нужна.</i>	Hlavní oddělení vnitřních věcí
ГУ МВД	Главное управление Министерства внутренних дел	<i>Капитан юстиции Савченко позволил себе неуважительное поведение по отношению как к коллегам по службе, так и к руководству ГУ МВД России по Московской области.</i>	vedení MV (ministerstva vnitra)
ГУФСИН	Глава управления Федеральной службы исполнения наказаний	<i>официальному представителю ГУФСИН по Иркутской области Ольге Хиндановой.</i>	Vedoucí Federální služby pro výkon trestu
ГЭС	Гидроэлектростанция	<i>и один раз он убил неизвестную не ночью, а среди бела дня — на плотине Иркутской ГЭС.</i>	vodní elektrárna
ДОСААФ	Добровольное общество содействия армии, авиации и флоту	<i>В городе Апатиты Мурманской области мужчина угнал из школы ДОСААФ бронетранспортер МТ-ЛБ.</i>	Dobrovolná společnost pro pomoc armádě, letectví a flotile
ЕС	Евросоюз	<i>Только в прошлом году Киев импортировал из стран ЕС 14 миллиардов кубометров.</i>	EU
ИКАР	Институт конъюнктуры аграрного рынка	<i>Институт конъюнктуры аграрного рынка (ИКАР) прогнозирует значительное повышение цен на картошку в первой половине 2018 года.</i>	Ústav agrární tržní konjunktury
ИК	Институт кибернетики	<i>Поддержку курсу биткоина в 2018 году может оказать наличие большого количества свободных денег, считает заместитель генерального директора ИК «Финам» Ярослав Кабаков.</i>	Ústav kybernetiky

ИГ	Исламское государство	<i>в окружении окажутся враждующие между собой боевики «Исламского государства» (ИГ) и «Хайат Тахрир аш-Шам» (ХТШ).</i>	IS = Islámský stát
КоАП РФ	Кодекс об административных правонарушениях Российской Федерации	<i>Молодой человек признан виновным в административном правонарушении, предусмотренным статьей 12.7 КоАП РФ.</i>	Kodex správních přestupků Ruské federace
КПРФ	Коммунистическая партия Российской Федерации	<i>Депутаты Государственной Думы отклонили законопроект фракции КПРФ о помощи лицам, находящимся за чертой бедности.</i>	Analogie v češtině je KSČM = Komunistická strana Čech a Moravy
МКС	Международная космическая станция	<i>Ее помог обнаружить российский коллега на Международной космической станции (МКС).</i>	ISS - International Space Station (Mezinárodní vesmírná stanice)
МОК	Международный олимпийский комитет	<i>5 декабря МОК отстранил сборную России от участия в Играх 2018 года в Пхенчхане.</i>	MOV = Mezinárodní olympijský výbor
МРОТ	минимальный размер оплаты труда	<i>Президент России Владимир Путин пообещал, что минимальный размер оплаты труда (МРОТ) будет приравнен к прожиточному минимуму быстрее, чем это планировалось изначально.</i>	minimální mzda
МТ-ЛБ	многоцелевой транспортёр (тягач) лёгкий бронированный	<i>В городе Апатиты Мурманской области мужчина угнал из школы ДОСААФ бронетранспортер МТ-ЛБ.</i>	přepis ruské zkratky latinkou MT-LB = víceúčelový traktor lehký pancéřovaný

МЮ	Манчестер Юнайтед	<i>Главный тренер МЮ Жозе Моуринью угодил в очередной скандал: на этот раз он в пух и прах рассорился с наставником «Челси» Антонио Конте.</i>	Manchester United
НБУ	Национальный банк Украины	<i>Во главе НБУ Гонтарева считалась близким союзником нынешнего украинского президента.</i>	Ukrajinská Národní banka
НДФЛ	Налог на доходы физических лиц	<i>Минфин в ноябре 2017-го указывал, что граждане могут самостоятельно высчитывать НДФЛ при своих операциях с биткоином и подавать эти сведения в налоговую инспекцию.</i>	DPFO = Daň z příjmů fyzických osob
ОАЭ	Объединённые Арабские Эмираты	<i>Курорт Qasr Al Sarab Desert Resort (ОАЭ) попал в черный список «за отсутствие атмосферы и очарования». Сотрудники отеля показали экспертам «отстраненными».</i>	SAE = Spojené Arabské Emiráty
ОВД	Организация Варшавского договора	<i>А потом, уже после увольнения, через жену, сотрудницу паспортного стола ОВД Ангарска, Попков получал косвенные данные о ходе розыска.</i>	Varšavská smlouva
ООН	Организация Объединенных Наций	<i>В состав Глобальной комиссии по вопросам наркополитики входят бывший генеральный секретарь ООН Кофи Аннан.</i>	OSN = Organizace spojených národů
ОПЕК+	Organization of the Petroleum Exporting Countries	<i>Основную поддержку нефтяным котировкам окажет соглашение о сокращении уровня добычи нефти ОПЕК+.</i>	OPEC

ПАО	Публичное акционерное общество	Леонид Михельсон, председатель правления ПАО «НОВАТЭК».	v. o. s. = veřejná obchodní společnost
ПДД	правила дорожного движения	Во время гонки водитель Gelandewagen грубо нарушал ПДД.	pravidla silničního provozu
ПСЖ	Пари Сен-Жермен	Кроме того, в клубе недовольны слухами о возможном уходе Роналду. Наибольшую заинтересованность в услугах нападающего проявляет французский ПСЖ.	PSG - Paris Saint-Germain
ПФР	Пенсионный фонд России	Ранее Пенсионный фонд России (ПФР) заявил, что в стране нет пожилых бедняков.	pf = penzijní fond
РАН	Российская академия наук	сообщил «Известиям» заведующий лабораторией Шатурского филиала Объединенного института высоких температур РАН Владимир Полищук.	RAN = Ruská akademie věd
РАНХиГС	Российская академия народного хозяйства и государственной службы	Конкурс организует Высшая школа государственного управления РАНХиГС по поручению президента России Владимира Путина.	RANEPA = Ruská akademie národního hospodářství a veřejné správy
РД	ракетный двигатель	ва однокамерных ВЕ-4, устанавливаемых на первую ступень носителя Vulcan (фактически Atlas 6), в совокупности позволят развить большую тягу, чем один двухкамерный РД-180 первой ступени Atlas 5.	raketový motor
СБУ	Служба безопасности Украины	Об этом в среду, 10 января, он сообщил после допроса в СБУ.	Bezpečnostní služba Ukrajiny

СКР	Следственный комитет России	<i>говорит следователь по особо важным делам следственного управления Следственного комитета России (СКР) по Иркутской области, подполковник юстиции Евгений Карчевский.</i>	Vyšetřovací výbor Ruska
СУ СКР	Следственное управление следственного комитета России	<i>Редакция «Ленты.ру» выражает благодарность за помощь в подготовке материала старшему помощнику руководителя СУ СКР по Иркутской области Юлии Крицкой.</i>	Oddělení vyšetřovací komise Ruska
ТВ	телевизор	<i>Но вас не смущала интонация «Величайшего шоумена»? Духоподъемный мюзикл в декорациях, которые в кино ассоциируются прежде всего с «Уродцами» Тодда Браунинга, а на ТВ с «Американской историей ужасов», легко мог скатиться в нечто смехотворное.</i>	TV = televize
ТЭК	Топливо-энергетический комплекс	<i>главный исполнительный директор международного концерна ABB и другие участники дискуссии обсудят потенциал развития ТЭК России и дальнейшие пути кооперации в современном разрозненном мире.</i>	Palivový a energetický komplex
ТЭС	тепловая электрическая станция	<i>В августе российский кабмин согласовал перенос введения в строй двух крымских ТЭС — Симферопольской и Севастопольской.</i>	tepelná elektrárna

ФБР	Федеральное бюро расследований	<i>Комиссию Макларена уличили в связи с ФБР.</i>	Federální úřad pro vyšetřování
ФСБ	Федеральная служба безопасности	<i>Жена футболиста Андрея Аршавина Алиса не работает и никогда не работала в ФСБ России.</i>	FSB = Federální služba bezpečnosti
ФНБ	Фонд национального благосостояния	<i>Резервный фонд прекратил свое существование, а главным фондом России станет Фонд национального благосостояния (ФНБ)</i>	Fondy sociálního zabezpečení
ХТШ	Хайат Тахрир аш-Шам	<i>в окружении окажутся враждующие между собой боевики «Исламского государства» (ИГ) и «Хайат Тахрир аш-Шам» (ХТШ)</i>	Tahrir al-Sham
ЦБ	Центральный банк	<i>«Лента.ру» приводит консенсус-прогноз, составленный на основе экспертной аналитики по наиболее востребованным индикаторам: курс рубля, уровень инфляции, ключевая ставка ЦБ, нефть и курс биткоина.</i>	analogická zkratka ČNB = Česká Národní banka
ЦИК	Центральная избирательная комиссия	<i>В тот же день ЦИК дал кандидату разрешение на открытие специального счета для формирования избирательного фонда.</i>	Ústřední volební komise
ЦФО	Центральный федеральный округ	<i>В конце декабря РИА Новости опубликовало рейтинг регионов России с самыми низкими зарплатами, его возглавили национальные республики, такие как Дагестан и Карачаево-Черкесия, а также в ряд субъектов ЦФО.</i>	Centrální federální okruh

ЧС	Чрезвычайная ситуация	<i>Накануне, 5 января, в Нью-Йорке, Уэстчестере и на Лонг-Айленде был объявлен режим ЧС в связи с экстремальными погодными условиями.</i>	nouzová situace
ABB	Asea Brown Boveri	<i>главный исполнительный директор международного концерна ABB и другие участники дискуссии обсудят потенциал развития ТЭК России и дальнейшие пути кооперации в современном разрозненном мире.</i>	ABB (švédsko-švýcarská nadnárodní korporace se sídlem v Curychu, poskytující technologie pro energetiku a automatizaci)
ADAMS	Anti-Doping Administration & Management System	<i>Хакеры получили доступ к антидопинговой системе ADAMS и поэтапно публиковали списки спортсменов, имевших терапевтические исключения и легально принимавших запрещенные препараты.</i>	ADAMS (Anti-dopingový systém správy a řízení)
AIAA	American Institute of Aeronautics and Astronautics	<i>Вице-президент подразделения Lockheed Martin Джек О'Баннион, выступая 8 января на конференции AIAA SciTech 2018 в городе Куссимми (штат Флорида, США), проговорился о завершении создания гиперзвукового беспилотника SR-72.</i>	AIAA (Americký institut letectví a astronautiky)

ASL	Airbus Safran Launchers	<i>В создании ракеты участвуют аэрокосмические компании ASL (Airbus Safran Launchers) и ELV (Ensemble de Lancement Vega), в развертывании стартовой площадки — CNES (Centre National d'Études Spatiales — французский Национальный центр космических исследований).</i>	ASL (název letecké společnosti)
AT&T	American Telephone and Telegraph	<i>В рамках выставки CES в Лас-Вегасе Huawei планировала объявить о партнерстве с одним из крупнейших в США сотовых операторов AT&T.</i>	AT&T (název mobilního operátora v USA)
BE	Blue Engine	<i>Американская компания Blue Origin провела удачные испытания ракетного двигателя BE-4. Видео тестов опубликовано в Twitter.</i>	BE (název raketového motoru)
BI	Business intelligence	<i>Однако, как отмечает аналитик ВІ Эльчин Маммадов, наблюдаемое на европейском рынке восстановление внутреннего потребления газа должно «смягчить удар».</i>	BI (obchodní inteligence)
CNES	Centre National d'Études Spatiales	<i>В создании ракеты участвуют аэрокосмические компании ASL (Airbus Safran Launchers) и ELV (Ensemble de Lancement Vega), в развертывании стартовой площадки — CNES (Centre National d'Études Spatiales — французский Национальный центр космических исследований).</i>	CNES (Francouzské národní centrum pro výzkum vesmíru)

DEA	Drug Enforcement Administration	<i>В частности, хакеры называют имена Дэвида Тинсли (бывший агент Управления по борьбе с наркотиками (DEA) США).</i>	DEA (Správa boje proti drogám)
ELV	Ensemble de Lancement Vega	<i>В создании ракеты участвуют аэрокосмические компании ASL (Airbus Safran Launchers) и ELV (Ensemble de Lancement Vega), в развертывании стартовой площадки — CNES (Centre National d'Études Spatiales — французский Национальный центр космических исследований).</i>	ELV (název letecké společnosti)
FDA	Food and Drug Administration	<i>В Нью-Джерси величина компенсации ограничена, если лекарство одобрено Управлением по санитарному надзору за качеством пищевых продуктов.</i>	FDA = Úřad pro kontrolu potravin a léčiv
H&M	Hennes & Mauritz	<i>На фоне обвинений в расизме компании H&M пользователи Twitter вспомнили о телесериале «Могучие рейнджеры».</i>	H&M
ICO	initial coin offering	<i>Об этом говорится в документе, который, как утверждается, был подготовлен компанией для будущего ICO.</i>	ICO (počáteční nabídka mincí)
ICU	Investment Capital Ukraine	<i>Как сообщает Al Jazeera, сделку по покупке долларовых бондов осуществляла ICU.</i>	ICU = Investiční kapitál Ukrajiny
IQ	intelligence quotient	<i>При этом нельзя не отметить, IQ Попкова очень высок, он умен и расчетлив.</i>	IQ = Inteligenční kvocient

KFC	Kentucky Fried Chicken	<i>В топ популярного развлекательного портала Reddit выбилась фотография из российского «Бургер Кинга», посетитель которого решил не платить за стаканчик для безлимитной газировки и воспользовался баскетом из KFC.</i>	KFC
LED	Light-Emitting Diode	<i>Это первый телевизор с MicroLED-панелью, которая позволяет самостоятельно менять диагональ, соотношение сторон, форму и разрешение экрана.</i>	LED = tekutý kyslík
LOX	Liquid oxygen	<i>Первый случай связан с использованием на самолете старой системы с жидким кислородом LOX.</i>	LOX = tekutý kyslík
LVMH	Moët Hennessy - Louis Vuitton	<i>Украинский визажист Влада Хаггерти, которая сотрудничает с компанией Smashbox, подала в суд на французскую марку Make Up For Ever и ее головную организацию LVMH за плагиат рекламы.</i>	LVMH
NRK	Norsk rikskringkasting	<i>Слова спортсмена приводит норвежское издание NRK.</i>	NRK (název norského vydavatelství)
OBOGS	On-Board Oxygen Generation Systems	<i>Первый случай связан с использованием на самолете старой системы с жидким кислородом LOX, второй (инцидент в воздухе) и третий (случай на земле) связаны с применением новых кислородных станций OBOGS.</i>	OBOGS (Systémy generování kyslíku na palubě)

PGNiG	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo	<i>Об этом сообщил заместитель председателя польской нефтегазовой компании PGNiG Мацей Возняк</i>	PGNiG
RT	Russia Today	<i>Об этом сообщает RT со ссылкой на данные Ассоциации компаний интернет-торговли (АКИТ).</i>	RT (Rusko Dnes)
TOW	Tube-launched, Optically tracked, Wire-guided	<i>Боевики произвели выстрел из противотанкового ракетного комплекса BGM-71 TOW.</i>	TOW (název protitankového o raketového systému)
UFC	Ultimate Fight Championship	<i>1 декабря 2017 года Нурмагомедов одержал победу единогласным решением судей над бразильцем Эдсоном Барбозой на турнире Абсолютного бойцовского чемпионата (UFC) в Лас-Вегасе.</i>	UFC (Mistrovství Ultimate Fight)
ULA	United Launch Alliance	<i>BE-4 планируется устанавливать на ракету Vulcan, замену носителя Atlas 5, разрабатываемую альянсом ULA (United Launch Alliance).</i>	ULA (Spojené spouštěcí aliance)
UPI	United Press International	<i>Об этом сообщает UPI.</i>	UPI (americká mezinárodní zpravodajská agentura)
WADA	World Anti-Doping Agency	<i>Разве за это боролось WADA?» — написал Даттон.</i>	WADA (Světová antidopingová agentura)

WBO	World Boxing Organization	<i>Российский боксер, чемпион мира в полутяжелой весовой категории по версии Всемирной боксерской организации (WBO) Сергей Ковалев распространил социальный ролик «Люби» с участием людей в форме военнослужащих Вооруженных сил Украины (ВСУ).</i>	WBO (Světová organizace boxu)
WWD	Women's Wear Daily	<i>Корпорация-производитель ноутбуков и компьютерной техники Dell выпустила коллекцию украшений из золота 585 и 750 пробы, полученного при переработке материнских плат старых компьютеров, сообщает WWD.</i>	WWD (módně-průmyslový časopis)

3.2.2 Zkratky smíšeného typu

zkratka	vysvětlení	praktické použití	český ekvivalent
БТР	броневой транспортёр	<i>Пьяный русский угнал БТР, протаранил магазин и украл бутылку.</i>	ruské obrněné vozidlo

3.2.3 Zkratková slova

zkratka	vysvětlení	praktické použití	český ekvivalent
БелАЗ	Белорусский автомобильный завод	<i>Производитель самых больших в мире самосвалов БелАЗ рассматривает предложение о продаже своих машин за биткоины.</i>	BelAZ = Беларускі аўтамабільны завод (Běloruská automobilka)
замглав	заместитель главы	<i>Пустой сейф замглавы Россельхознадзора разочаровал вора.</i>	zastupitel

Минпромторг	Министерство промышленности и торговли	<i>Глава «Вертолетов России» Андрей Богинский попросил министра транспорта Максима Соколова провести совещание с Минпромторгом и Росавиацией.</i>	MPO = Ministerstvo průmyslu a obchodu
Минтранс	Министерство транспорта	<i>В конце 2015 года правительство передало сертификацию авиатехники, ее разработчиков и изготовителей, а также заключение соглашений с зарубежными авиавластями от Авиационного регистра МАК (АР МАК) Минтрансу и Росавиации.</i>	MD = Ministerstvo dopravy
Минтруд	Министерство труда и социальной защиты	<i>Как отмечает ForkLog, криптовалюты впервые упоминаются в рекомендациях Минтруда.</i>	MPSV = Ministerstvo práce a sociálních věcí
Минфин	Министерство финансов	<i>Минфин в ноябре 2017-го указывал, что граждане могут самостоятельно высчитывать НДФЛ при своих операциях с биткоинами и подавать эти сведения в налоговую инспекцию.</i>	MF = Ministerstvo financí
Минюст	Министерство юстиции	<i>Ранее Минюст признал иностранными агентами общественную некоммерческую организацию «Объединение перевозчиков России».</i>	Ministerstvo spravedlnosti
спецназ	Подразделения специального назначения	<i>в частности, высылают за ним «по тревоге спецназ в три часа ночи».</i>	speciální jednotky

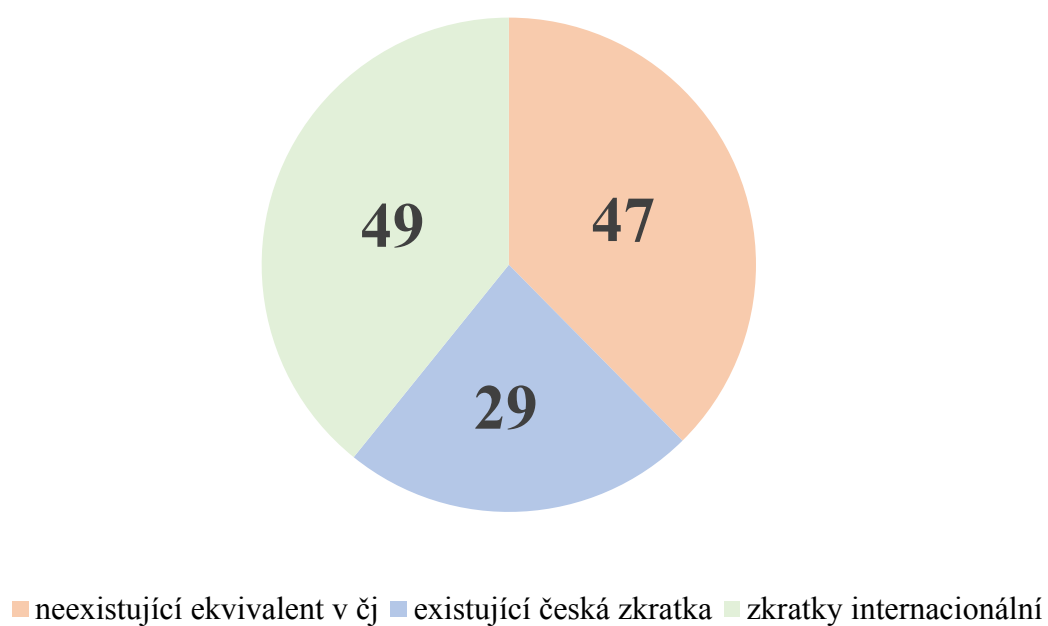
Финам	ФИНАНСОВЫЙ Аналитик Москва	<i>Поддержку курсу биткоина в 2018 году может оказать наличие большого количества свободных денег, считает заместитель генерального директора ИК «Финам» Ярослав Кабаков.</i>	Finam = Finanční analytik Moskva
SciTech	The Science and Technology Campus Corporation	<i>Вице-президент подразделения Lockheed Martin Джек О'Баннион, выступая 8 января на конференции AIAA SciTech 2018 в городе Киссимми (штат Флорида, США), проговорился о завершении создания гиперзвукового беспилотника SR-72.</i>	SciTech = Vědecká a technologická kampusová společnost

3.2.4 Zkráceniny

zkratka	vysvětlení	praktické použití	český ekvivalent
до н. э.	до нашей эры	<i>300 спартанцев — отряд царя древнегреческого Леонида I в Фермопильском сражении 480 года до н. э., задержавший многотысячную армию персидского царя Ксеркса.</i>	př.n.l.
и т.д.	и так далее	<i>Люди, никогда не ругайте Шереметьево, московские аэропорты, "Аэрофлот" и т.д. В Нью-Йорке и Нью-Джерси сейчас коллапс.</i>	atd.
прим.	примечание	<i>Особенный (давнее прозвище тренера — прим. «Ленты.ру») поразмыслил над вопросом и отреагировал в фирменном стиле.</i>	pozn.

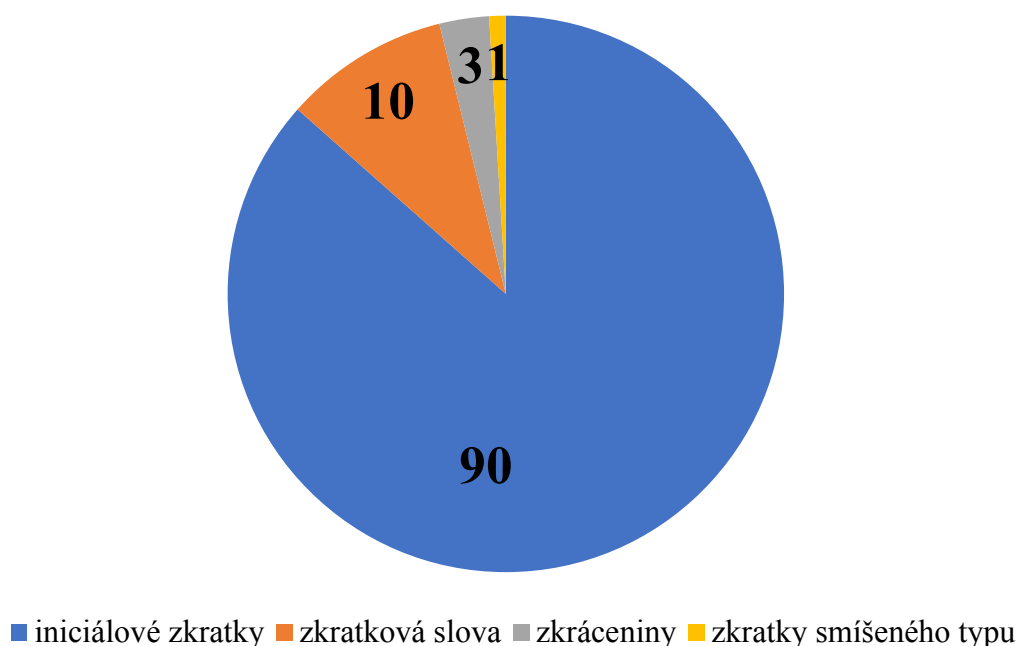
Z analýzy výše uvedených tabulek jsme došli k závěru, že z celkového počtu 125 zkratek bylo nejvíce zastoupeno zkratkami nesoucími internacionální charakter. Ke 47 ze 125 zkratek jsme nenalezli odpovídající český ekvivalent, naopak pouze v 29 ze 125 případů jsme našli zkratku shodující se v českém i ruském jazyce.

Graf č. 3: Poměr výskytu ekvivalentů:

Dále jsme vyhodnotili frekvenci výskytu jednotlivých typů zkratk. Z analýzy plyne, že největší frekvenci užívání mají jednoznačně zkratky iniciálové. (90 ze 125). Následují zkratková slova (10 ze 125). Nejmenší zastoupení v tomto případě měly zkráceniny (3 ze 125) a zkratky smíšeného typu (1 ze 125). Částečně zkratková slova jsme zde neuváděli z toho důvodu, že docházelo k opakování stejných případů jako v roce 2006.

Graf č. 4: Frekvence výskytu jednotlivých typů zkratk

3.3 Shrnutí výsledků praktické části

Z důvodu nepoměru počtu článků v roce 2006 (113) a 2018 (137) nelze zcela objektivně porovnat jednotlivě vyhodnocené výsledky. Jednoznačně však můžeme říct, že počet použitých iniciálových zkratk značně převažuje nad ostatními typy.

Z výsledků vyhodnocování ekvivalence plyne, že ve většině případů ruská a česká zkratka nebyla ekvivalentní. Celkem v 96 případech z celkového počtu excerpcovaných jednotek (227) jsme nenašli odpovídající český ekvivalent. Na druhém místě byly zkratky internacionální (78 případů z 227), kdy se jednalo o stejnou podobu zkratky v obou jazycích, ve většině případů šlo o výrazy přejaté z anglického jazyka, a nakonec nejméně častá byla plná ekvivalence ruské a české zkratky, kdy pouze k 53 ruským zkratkám jsme našli plně ekvivalentní český výraz

Z analýzy také plyne, že použití iniciálových zkratk se vztahuje především k názvům institucí, organizací, zemí a pojmenování věcí spojených s obranou. Zkratková slova se zejména používají u názvů firem, ministerstv a státních institucí, je zde patrný i četný výskyt slov spojených s leteckou dopravou.

Závěr

Cílem naší bakalářské práce bylo sledovat abreviaci jako způsob tvoření pojmenování z hlediska lexikologie a porovnat klasifikaci zkratk v ruském a českém jazyce. Dílčími cíli bylo sledování míry ekvivalence excerpovaných zkratk z publicistických textů v obou jazycích a užití jednotlivých typů zkratk v praxi.

V teoretické části jsme se nejdříve věnovali slovotvorbě, kde jsme porovnali rozdíly jednotlivých způsobů tvoření slov v ruském a českém jazyce. Vycházeli jsme ze základního rozdělení způsobů tvoření slov podle Mana, tedy každá podkapitola rozvíjí jednotlivé způsoby tvoření, a to morfologický, sémantický, syntaktický, dále také přejímání slov a abreviaci jako způsoby tvoření nových pojmenování. Morfologický způsob tvoření jsme dále rozdělili na odvozování, skládání a přechod slova k jinému slovnímu druhu. Zde jsme především vycházeli ze *Základů ruské lexikologie* Mana z roku 1976 a jako doplňující zdroj jsme použili *Tvoření slov skládáním* Bozděchové z roku 1994. Druhá kapitola byla věnována už pouze abreviaci neboli zkracování, konkrétněji definici, klasifikaci a funkci zkratk a zkratkových slov. V této části naší práce jsme porovnali jednotlivé klasifikace různých českých i ruských lingvistů a došli jsme k závěru, že klasifikace jednotlivých typů zkratk se navzájem překrývají, tedy některé stejné uvedené příklady můžeme najít v několika jiných typech. Může se tak stát, že typ zkratky nelze zcela přesně určit, protože klasifikace různých lingvistů je jiná. Ale v tomto případě jde jen o několik ojedinělých případů, v ostatních případech dochází ke shodě v klasifikaci, a to jak v ruském, tak i v českém jazyce. Jednotlivé typy zkratk se však také mohou v různých jazycích lišit svou frekvencí užívání. Použili jsme zde k porovnání zejména klasifikace Mana, Hrbáčka a Borisova. Jako doplnění jsme uvedli také rozdělení podle Altajské a Šeljachovské.

V praktické části jsme vycházeli celkem ze dvou set padesáti článků online novin Lenta.ru. Pro analýzu jsme zvolili archivované články ze dne 10. 1. 2006 a 10. 1. 2018. V prvním případě se jednalo o sto třináct článků a ve druhém případě o sto třicet sedm článků, z nichž jsme zkratky vyexcerovali. Jednalo se o články různých oblastí společenského i politického života. Každý z těchto dnů jsme analyzovali zvlášť. V prvním případě výsledkem analýzy bylo zjištění, že v obou případech značně převládal počet zkratk iniciálových a za nimi následovala druhá nejpočetnější skupina částečně zkratkových slov. Nejmenší uplatnění měly

zkráceniny, které se v člancích z roku 2006 neobjevily vůbec, a v člancích z roku 2018 šlo pouze o 3 případy. Každou zkratku jsme analyzovali pouze jednou, tedy nebrali jsme ohled na jejich opakování. Můžeme však říct, že nejčastěji docházelo k opakovanému použití iniciálových zkratek, a to přesněji zkratek názvů organizací či institucí. Na závěr bychom také chtěli podotknout, že vyhodnocené výsledky nelze zobecnit s ohledem na úzký výběr analyzovaného materiálu.

Resumé

Tato práce, jak již plyne z jejího názvu *Zkratky a zkratková slova v ruštině v porovnání s češtinou* byla věnována komparaci způsobu tvoření pojmenování pomocí abreviace v ruském a českém jazyce. Naším úkolem bylo poskytnout přehled klasifikací zkratků různých lingvistů a jejich následné porovnání. Naše práce poukazuje na rozdíly klasifikace zkratků a zkratkových slov, definuje zkratku a vysvětluje její význam pro jazyk a jeho uživatele. Hlavním úkolem abreviace je úspornost v jazyce, která plyne z potřeby jazykové ekonomie jeho uživatelů.

V teoretické části jsme po srovnání klasifikací jednotlivých lingvistů došli k závěru, že pokud se jedná o základní rozdělení zkratků, tak v porovnání Hrbáčka a Šeljachovské se klasifikace zcela shoduje, tedy v ruském a českém jazyce slova utvořená pomocí abreviace dělíme na zkratky, zkratková a zkrácená slova. Při dalším dělení zkratků opět nalézáme shodu v obou jazycích při srovnání Borisova a Altajské, kteří zkratky dělí na grafické a lexikální. Při porovnání klasifikace zkratků Mana a Borisova dochází pouze k záměně pojmenování, avšak princip tvoření jednotlivých typů zůstává stejný. Tito dva lingvisté dělí zkratky na iniciálové, smíšené a skupinové/zkráceniny. S další nesrovnalostí v klasifikaci jsme se setkali u zkratkových slov, kde Man a Altajská uvádí stejné rozdělení na hláskový, slabičný a smíšený typ, kombinace a částečně zkratková slova, avšak Hrbáček má poměrně rozšířenější klasifikaci, kdy zkratková slova dělí na částečná, složená, zkratkově slabičná, smíšená, složená z iniciálových zkratků a složená ze zkrácených slov, naproti tomu Šeljachovská má patrně jednodušší dělení, kde uvádí pouze tři typy, a to iniciálová, slabičná a smíšená zkratková slova. Co se týká způsobů tvoření jednotlivých typů zkratkových slov, dochází v obou jazycích ke stejnému principu. Po srovnání klasifikace zkrácenin Mana a Šeljachovské jsme došli k úplné shodě klasifikace. Jako poslední jsme srovnali rozdělení značek, kde Man považuje za značku symboly a prvky terminologie. Toto tvrzení se v podstatě shoduje s definicí značek Hrbáčka. Pravidla českého pravopisu však uvádí, že názvy časopisů a veřejných akcí také považujeme za značky. S tímto tvrzením se neztotožňujeme a přiřazujeme tyto zkratky k iniciálovým. Ve finálním vyhodnocení můžeme říct, že podstata tvoření zkratků se u jednotlivých lingvistů jak v ruském, tak i v českém jazyce neliší.

V praktické části jsme si kladli za cíl stanovit frekvenci používání jednotlivých typů zkratk a porovnání ekvivalence českých a ruských výrazů. Při klasifikaci jednotlivých slov jsme se řídili rozdělením zkratk podle Mana. Po analýze zkratk excerpovaných z online novin Lenta.ru ze dvou konkrétních dat, a to 10. 1. 2006 a 10. 1. 2018 jsme dospěli k následujícím výsledkům:

1. Ze všech typů zkratk vyexcerpovaných z článků online novin lenta.ru se nejčastěji používají zkratky iniciálové.
2. Ve 44 případech z 227 se jednalo o částečně zkratková slova, z čehož vyplývá, že v tomto případě se jedná o druhý nejčastěji používaný typ zkratk.
3. Celkem v 96 případech z 227 vyexcerpovaných jednotek se nám nepodařilo najít odpovídající ruské zkratce český ekvivalent.
4. Pouze v 53 z 227 případů jsme našli plně ekvivalentní výraz v českém jazyce.
5. V 78 případech šlo internacionální zkratky, z čehož plyne, že ruský i český jazyk vytváří zkratky nejen v rámci svého jazyka, ale v četném množství zkratky přejímá z jiných jazyků. Většina internacionálních zkratk vyexcerpovaných z našeho zdroje byla přejata z anglického jazyka.

Резюме

Эта работа, как следует из ее названия «Сокращения и сокращенные слова в русском языке по сравнению с чешским», была посвящена сравнению способа образования наименований с помощью аббревиации на русском и чешском языках. Наша задача состояла в том, чтобы дать обзор классификации сокращений различных лингвистов и их последующего сравнения. Наша работа указывает на различия в классификации сокращений и сокращенных слов, определяет аббревиатуру и объясняет ее важность для языка и его пользователей. Основная задача аббревиатуры это экономия в языке, которая исходит из потребностей языковой экономики его пользователей.

В теоретической части, сравнив классификацию отдельных лингвистов, мы пришли к заключению, что основное распределение сокращений в сравнении Хрбачека и Шеляховской, полностью идентично, то есть на русском и чешском языках слова, образованные при помощи аббревиатуры, делятся на аббревиатуры, сокращенные и усеченные слова. При следующем разделении сокращений мы находим соглашение в обоих языках при сравнении Борисова и Алтайской, которые делят аббревиатуры на графические и лексические. Сравнивая классификацию сокращений Мана и Борисова, речь идет только об изменении названия, но принцип создания разных типов остается прежним. Эти два лингвиста делят сокращения на инициальные, смешанные и групповые/усеченные. С другим неидентичным случаем в классификации мы встретились в сокращенных словах, где Ман и Алтайская приводят одинаковое разделение на орфографические, слоговые и смешанный тип, комбинации и акронимы, но Хрбачек здесь приводит более распространенную классификацию, он разделяет сокращенные слова на частичносокращенные, сложносокращенные, сокращеннослоговые, смешанные, состоящие из инициальных сокращений и состоящие из усеченных слов, с другой стороны Шеляховская приводит довольно простое подразделение, в котором перечислены только три типа, инициальные, слоговые и смешанные сокращенные слова. Что касается способов создания каждого типа сокращенного слова, тот же принцип применяется в обоих

языках. После сравнения классификации сокращений Мана и Шеляховской, мы достигли полного соответствия классификации.

В последней очереди мы сравнили классификацию знаков, где Ман под знаками подразумевает символы и терминологические элементы. Это утверждение в целом соответствует определению Хрбачека. Тем не менее, в «Правилах чешского правописания» указывается, что названия журналов и публичных мероприятий также считаются знаками. Мы не идентифицируем с этим утверждением и присваиваем этот тип аббревиатуры к инициальным. В итоге можно сказать, что способы создания аббревиатур в русском и в чешском языках не отличаются.

В практической части нашей целью было установить частоту употребления отдельных типов аббревиатур и сопоставление эквивалентности чешских и русских сокращений. При определении типов сокращений мы исходили из классификации Мана. Проанализировав выписанные аббревиатуры из интернет газеты Lenta.ru непосредственно с дат 10. 1. 2006 и 10. 1. 2018, мы достигли следующих результатов:

1. Из всех приведенных типов аббревиатур, взятых из газетных статей интернет-газеты lenta.ru, чаще всего используются аббревиатуры инициальные.
2. В 44 случаях из 227 это были частичносокращенные слова, в этом случае это второй наиболее используемый тип сокращений.
3. В 96 из 227 экспортируемых единиц мы не смогли найти соответствующего чешского эквивалента для русской аббревиатуры.
4. Только в 53 из 227 случаев мы нашли полностью эквивалентный термин на чешском языке.
5. 78 единиц являлось международными сокращениями, что указывает на то, что русский и чешский язык создает сокращения не только в рамках языка но и не редко заимствует их из других языков. Большинство международных аббревиатур, экспортируемых из нашего источника, были заимствованы с английского языка.

Seznam použité literatury

Seznam literárních zdrojů

České zdroje

BOZDĚCHOVÁ, Ivana. *Tvoření slov skládáním*. Praha: Institut sociálních vztahů, 1994. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). ISBN 80-858-6604-8.

HRBÁČEK, Josef. *Jazykové zkratky v češtině*. Praha: Univerzita Karlova, 1979.

MAN, Oldřich. *Základy lexikologie ruského jazyka*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1976.

Pravidla českého pravopisu. 4. Olomouc: Fin Publishing, 2005. ISBN 80-860002-84-5.

Ruské zdroje

АЛТАЙСКАЯ, В.Ф. Сложносокращенные слова в русском языке. In: *Научные записки*. Ужгородский государственный университет, 1955, s. 133-169.

БОРИСОВ, В.В. *Аббревиация и акронимия: Военные и научно-технические сокращения в иностранных языках*. Москва: Воениздат, 1972.

ЗЕМСКАЯ, Е.А. *Современный русский язык: Словообразование*. 8. Москва: Наука, 2013. ISBN 978-5-02-033011-5.

ШЕЛЯХОВСКАЯ, Л.А. Структурные типы сокращённых слов в современном русском языке. In: *Филологический сборник*. Алма-Ата, 1964, 105-112.

Seznam elektronických zdrojů

České zdroje

KNAPPOVÁ, Miloslava. K otázkám adverbializace. *Slovo a slovesnost* [online]. 1973, roč. 34, č. 2, [cit. 2017-11-11]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3954>

MITTER, Patrik. *LEXIKOLOGIE ČESKÉHO JAZYKA* [online]. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <https://www.pf.ujep.cz/pf/osobni-dokumenty/kbo/286-kbo-mitter-studijni-opora-lexikologie/file>

Zkratková slova. *Internetová jazyková příručka* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=784>

Ruské zdroje

АХМАДУЛЛИНА, Белла. ПОГОВОРИМ О ТОМ, КАК МЫ ГОВОРИМ. *Казанский университет* [online]. 2006, č. 11 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <http://www.gazeta.ksu.ru/archiv1/0606/6.htm>

Seznam zdrojů použitých v praktické části

Literární zdroje

MAN, Oldřich. *Základy lexikologie ruského jazyka*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1976.

VÁGNEROVÁ, Marta. *Slovník zkratk a zkratkových slov v současné ruštině*. Písek: J&M, 2001. ISBN 80-86154-29-7.

Elektronické zdroje

Академик [online]. Академик, 2017 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://sokrasheniya.academic.ru>